

Academiejaar 2014 – 2015

Eerstesemesterexamenperiode

Invloeden van externe huiswerkbegeleiding op ouderbetrokkenheid.

Masterproef II neergelegd tot het behalen van de graad van

Master of Science in de Pedagogische Wetenschappen, afstudeerrichting Orthopedagogiek

Promotor: Prof. Dr. Franky D'oosterlinck

01109226

Riet Vral

Dankwoord

Met deze masterproef bereikt mijn opleiding, Master in de Orthopedagogiek, zijn afronding. Mijn theoretische kennis en inzicht, verworven gedurende de opleiding, wordt verder verrijkt met een persoonlijke en praktische ervaring tijdens de onderzoeksperiode en wetenschappelijk onderbouwd uitgeschreven in deze scriptie.

Zoals zovele, kwam ook deze masterproef tot stand door vrijwillige en geëngageerde medewerking van derden. Ik wil hen dan ook allemaal van harte danken.

Een welgemeende ‘dank u’ aan de ouders, vrijwilligers en leerkrachten die door hun deelname dit onderzoek mogelijk maakten. Jullie enthousiasme en motivatie maakten het écht een plezier om aan de slag te gaan. In het bijzonder wil ik Jolien Vlaeminck, werkzaam bij Uilenspel vzw, bedanken voor haar inzet en hulpvaardigheid doorheen het volledige onderzoeksproces. Tot slot een dankwoord aan mijn promotor, Prof. Dr. Franky D’Oosterlinck, voor zijn begeleiding. Bedankt voor het delen van uw tijd, kennis, inzicht en ervaring.

Natuurlijk wil ik ook mijn familie, vrienden en partner bedanken omdat zij mijn ‘gezaag’ geduld hebben, aanmoedigden en steun bleven bieden.

Jullie waren fantastisch – allen dankjewel!

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Hoofdstuk 1: Ouderbetrokkenheid.....	2
1.1 Definiëring	2
1.1.1 Enkele begrippen en definities	2
1.1.2 Multidimensioneel concept	2
1.2 De rol van ouders in de schoolloopbaan van hun kind	3
1.2.1 Brug tussen schoolomgeving en thuisomgeving	4
1.2.2 Volwaardige partners in het onderwijs.....	4
1.2.3 Kinderen vormen en ontwikkelen	4
1.3 Model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg (2004).....	5
1.3.1 Kennisdimensie	5
1.3.2 Emotionele dimensie.....	5
1.3.3 Rationele dimensie.....	6
1.3.4 Overtuigingsdimensie	6
1.3.5 Competentiedimensie.....	6
1.3.6 Gedragsdimensie.....	7
1.3.7 Tijdsdimensie	7
1.4 Waarom ouderbetrokkenheid bevorderen?	7
1.4.1 Significante invloed op de ontwikkeling en leerprestaties	7
1.4.2 Beleving van school.....	8
1.4.3 Waardering van de toekomst van het kind	9
1.4.4 Toenemend vertrouwen en tevredenheid rond het ouderschap.....	9

Hoofdstuk 2:	Huiswerkbegeleiding.....	10
2.1	Ontstaan	10
2.2	De rol van huiswerkbegeleiding in de schoolloopbaan van een kind	10
2.3	Diversiteit van gezinnen.....	11
2.4	Waarom huiswerkbegeleiding bevorderen?	11
2.4.1	Significante invloed op de ontwikkeling en leerprestaties	11
2.4.2	Beleving van school.....	12
2.4.3	Gelijke onderwijskansen	12
2.4.4	Preventie.....	12
Hoofdstuk 3:	Een evaluatie van Uilenspel vzw	13
3.1	Voorstelling van Uilenspel vzw	13
3.1.1	Visie en missie.....	13
3.1.2	Doelgroep	13
3.1.3	Werking.....	14
3.2	Probleemstelling en onderzoeksvraag.....	16
3.3	Methodologie	17
3.3.1	Onderzoeksgroep	17
3.3.2	Dataverzamelmethode	18
3.3.3	Wijze van afname	19
3.4	Onderzoeksresultaten.....	20
3.4.1	Algemene vragen	20
3.4.2	Kennisdimensie	20
3.4.3	Emotionele dimensie.....	22

3.4.4	Rationele dimensie.....	24
3.4.5	Overtuigingsdimensie	26
3.4.6	Competentiedimensie.....	28
3.4.7	Gedragsdimensie.....	30
3.4.8	Tijdsdimensie	32
3.5	Discussie	34
	Algemeen besluit	39
	Bibliografie.....	41
	Bijlagen	47

Inleiding

Bij het bieden van optimale ontplooiingskansen aan het kind, is een graad van betrokkenheid van de ouders bij wat er op school gebeurt noodzakelijk. (Desforges & Abouchaar, 2003) Enerzijds kan deze ouderbetrokkenheid zich uiten in een onderlinge verhouding met de school, anderzijds kunnen ouders in de natuurlijke thuisomgeving ook een betekenisvolle rol opnemen in rechtstreekse relatie tot het kind bij de schooltaken. (Hoover- Dempsey & Sandler, 1997)

Het zich ‘willen’ betrokken opstellen als ouder is één zaak, het zich ‘kunnen/durven’ betrokken opstellen is een andere. Uilenspel vzw poogt hierbij een hand te reiken om drempels te overschrijden. Via vrijwilligers faciliteren ze o.a. gratis huiswerkbegeleiding in de thuisomgeving. Men begeleidt er op de eerste plaats de kinderen, maar tracht daarnaast ook de ouders in zekere zin te ondersteunen om een betrokken rol op te nemen bij het maken van door de school opgelegde huiswerktaken. Het betreft een ondersteuning aan gezinnen die leven in kansarmoede.

Deze masterproef beoogt aan de hand van diverse bevragingen en onderzoek inzicht te krijgen in veranderingen die de organisatie teweegbrengt op het vlak van ouderbetrokkenheid, binnen deze gezinnen die huiswerkbegeleiding genieten. De betrokken rol van de ouders bij de schoolopvoeding van het kind vormt de hoofdfocus. Om de evolutie naar een betrokkenheid na te gaan, wordt vanuit 3 perspectieven naar antwoorden gezocht: 1. vanuit de ouders / 2. vanuit de vrijwilligers die huiswerkbegeleiding geven / 3. de leerkrachten waarbij de desbetreffende kinderen les volgen. Het model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg, een waardeschaal met 7 dimensies van ouderbetrokkenheid, wordt aangewend als wetenschappelijk kader. (Boeraeve & Van Rijn, 2010) Daarnaast wordt een gestructureerde vragenlijst gehanteerd, als meetinstrument binnen het kwalitatief onderzoek. De masterproef wordt opgesteld volgens de APA 6-normen.

Onderzoek kan de nodige stimuli bieden aan organisaties zoals Uilenspel vzw, maar ook aan andere gelijkaardige initiatieven, tot het ‘verder’ aanzetten van de ouderbetrokkenheid.

Hoofdstuk 1: Ouderbetrokkenheid

1.1 Definiëring

1.1.1 Enkele begrippen en definities

Ouderbetrokkenheid is zowel in de literatuur als in de volksmond, een veelomschreven en veelbesproken begrip. Zo onstonden er uitéénlopende definities. (Lee & Bowen, 2006) Vooral een onduidelijke grens tussen enerzijds ouderlijke verantwoordelijkheid en anderzijds ouderbetrokkenheid ligt hier aan de basis van. Volgens Chavkin en Williams (1993) duidt de “ouderlijke verantwoordelijkheid” op de fysieke en morele plicht van de ouder om betrokken te zijn, zoals het kind voorzien van schoolmateriaal, toezien op voldoende slaap, enz. Daarentegen dient de hoofdfocus bij “ouderbetrokkenheid” vooral gezocht te worden in de vrijwillige keuze van de ouders om zich betrokken op te stellen. (Ma, Shen & Krenn, 2014; Hoover- Dempsey & Sandler, 1997)

Enkele auteurs definiëren ouderbetrokkenheid als volgt:

“Families reinforce the importance of school, homework, and activities that build student skills and feelings of success.” (Epstein 1995, p702)

“[...] the dedication of resources by the parent to the child within a given domain.” (Grolnick & Slowiaczek, 1994, p238)

“[...] parentenal participation in the educational process and experiences of their children.”
(Jeynes, 2005, p245)

1.1.2 Multidimensioneel concept

Ouderbetrokkenheid is een multidimensioneel concept dat zich manifesteert op twee niveau's, enerzijds een betrokkenheid van ouders in de relatie tot de school en anderzijds een betrokkenheid van ouders bij het leergedrag van het kind in de natuurlijke thuisomgeving. (Hoover- Dempsey & Sandler, 1997) Naargelang het niveau, verschillen ook de activiteiten waaraan ouders hun medewerking, “betrokkenheid”, kunnen vorm geven. Bij activiteiten op school bestaat de

betrokkenheid voornamelijk uit de aanwezigheid op schoolgerelateerde samenkomsten, zoals bv. ouderraden, enz. Op het vlak van de thuisomgeving betreft het meer verrijkende en educatieve activiteiten zoals het helpen met het huiswerk, discussiëren over school, bezoeken aan de bibliotheek, doornemen van de agenda, spelen met letters en vormen, schilderen, kinderliedjes zingen, enz. (Altschul, 2011)

Verhoeven, Devos, Stassen & Warmoes (2003) voegen in hun model een derde niveau toe, namelijk het communiceren tussen school en ouders. Deze communicatie komt tot stand via schriftelijke overdracht of persoonlijk contact. De betrokkenheid van ouders op alle niveau's impliceert een directe en/of indirecte bijdrage aan de educatie van kinderen. (Zedan, 2011)

Vanuit de diverse gezichtsvelden is men het echter niet altijd eens over wat de invulling van betrokkenheid nu precies inhoudt. Scholen omschrijven ouderbetrokkenheid vlugger als een rechtstreekse deelname van ouders bij activiteiten georganiseerd door de school. Ouders daarentegen zien hun rol dikwijls meer gesitueerd binnen informele gebeurtenissen buiten de schoolmuren. (Lopez, Scribner & Mahitivanichcha, 2001)

1.2 De rol van ouders in de schoolloopbaan van hun kind

De aanzet tot ouderbetrokkenheid bij de schoolloopbaan en de studiekeuze van kinderen is van enorm belang. (Zedan, 2011) Daar waar vroeger de schoolprestaties van kinderen veeleer werden gezien als een resultaat van een hiërarchische samenleving met ongelijke verdeling, wordt nu beroep gedaan op de individuele ouder. Een verschuiving omtrent de werkelijke impact op de leerprestaties van kinderen ligt hier aan de basis. (Hartas, 2012) Ouders die hierbij dreigen achterop te raken, bv. door een gebrek aan financiële middelen, kunnen zich vandaag wenden tot andere haalbare middelen om de mogelijkheden en ontwikkelingen van het kind op positieve manier te beïnvloeden. (Hango, 2007).

Zowel moeder als vader nemen vandaag een bijzondere rol op in de schoolloopbaan van hun kind. (Tan & Goldberg, 2009) Hoe vroeger in het proces deze rol wordt ingenomen, des te krachtiger de effecten die teweeg worden gebracht. Het zijn vooral de verrijkende en educatieve activiteiten in

de natuurlijke thuisomgeving die positieve effecten op het kind uitstralen. (Cotton & Wikelund, 1989)

1.2.1 Brug tussen schoolomgeving en thuisomgeving

Ouders kunnen een brug vormen tussen enerzijds de schoolomgeving en anderzijds de natuurlijke thuisomgeving. Het is van belang dat scholen dergelijke belangrijke functie van ouders mee onderlijnen. (Barnyak & McNelly, 2009) Indien onderwijs en thuisopvoeding gezien kan worden als een gezamenlijk project, waarbij ouders en school met de neuzen in dezelfde wind staan, dan ontstaat er ook openheid voor elkaars perspectief en meer interesse om samen te gaan werken. Een coöperatie leidt tot een succesvol functioneren. (Zedan, 2011)

1.2.2 Volwaardige partners in het onderwijs

Ouders aanzien als volwaardige partners in het onderwijs houdt in dat zij betrokken moeten worden bij alle schoolactiviteiten die hun aanbelangen. Deze activiteiten worden best niet beperkt tot formele oudercontacten maar uitgebreid tot dagdagelijkse schoolse momenten als ook betrokkenheid bij het nemen van meer belangrijke beslissingen op schoolniveau. Ouders aanmoedigen om in overleg te treden, eigen ervaringen uit te wisselen en/of hen aanzetten tot (mee) handelen. Slechts dan kunnen zij hun ouderlijke rol binnen het schoolproces van hun kind optimaal opnemen. (Human capital research collaborative, n.d.)

1.2.3 Kinderen vormen en ontwikkelen

Volgens Zedan (2011) maakt de opzet van verrijkende en educatieve activiteiten het ouders mogelijk om hun kinderen te vormen en te ontwikkelen tot kinderen die ambitieus zijn, actief en creatief. Door hun actieve betrokkenheid vindt er een proces van internalisering plaats, of ook wel een overdracht van waarden, normen en verwachtingen. Dit heeft impact op de ontplooiing en het zelfbeeld van het kind. Daar waar eigenwaarde en specifieke vaardigheden centraal staan bij het jonge schoolgaande kind, treedt bij het oudere kind de motivatie en het verwerven van autonomie meer en meer op de voorgrond. Ouders dienen hun ouderlijke rol te wijzigen naarmate het kind een andere leeftijd bereikt. (Desforges & Abouchaar, 2003)

1.3 Model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg (2004)

In de literatuur worden diverse modellen en typologiën van ouderbetrokkenheid omschreven. (Grolnick en Slowiaczek, 1994; Hoover- Dempsey, 1997; Huntsinger & Jose, 2009) Deze variëren naargelang de nadruk die de auteur legt of de gangbare sociaal- economische tijdsperiode.

Als wetenschappelijk kader wordt, ter ondersteuning van het onderzoek in deze masterproef, gekozen voor het model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg. In 2004 werd het model ontwikkeld binnen de Vakgroep Sociale Agogiek van de Universiteit Gent op vraag van Schoolopbouwwerk Brussel vzw. Dit model reikt een kader aan van 7 dimensies m.b.t. ouderbetrokkenheid, namelijk de kennisdimensie, emotionele dimensie, rationele dimensie, overtuigingsdimensie, competentie-dimensie, gedragsdimensie en tijdsdimensie. (Boeraeve & Van Rijn, 2010)

1.3.1 Kennisdimensie

Kennis kan worden begrepen als enerzijds de bekendheid van ouders met het onderwijs in het algemeen, zoals bv. de leerplicht, het onderwijssysteem, bestaande studierichtingen, enz. Anderzijds, kan ook de kennis slaan specifiek op het weten welke studierichting het kind volgt, de klas waarin het zich bevindt, de activiteiten waaraan het kind deelneemt, enz. Weten de ouders door wie ze kunnen/moeten worden bijgestaan bij problemen rond het schooltraject? (Boeraeve & Van Rijn, 2010)

1.3.2 Emotionele dimensie

Bij de relatie van de ouder tot de school speelt eveneens een emotionele dimensie een rol. De relatie impliceert vooral een graadmeter voor het gevoel van waardering en erkenning die ouders kunnen ervaren. Heeft de school een open cultuur naar ouders toe, welke verwelkoming draagt de school uit en hoe gaat de school om met de vrije meningsuiting van ouders, hoe heeft een school aan dat ouders in het leerproces van hun kinderen er ook nodig zijn, enz. Dit zijn allen zaken die deze relatie doen groeien in positieve lijn. (Boeraeve & Van Rijn, 2010)

1.3.3 *Rationele dimensie*

Deze dimensie bevat de bedenkingen die ouders zich maken omtrent de noodzaak tot hun schoolbetrokkenheid en resulteert meestal in de beslissing om een al dan niet betrokken rol op te nemen. De bedenkingen gaan veelal hand in hand met de voor- en nadelen die ouders hierbij denken te ondervinden, waarbij de voordelen logischerwijs opwegen tegenover de nadelen. Evenzeer wordt de graad van belang van het onderwijs, dat door de ouder ervaren wordt, in rekening gebracht. (Boeraeve & Van Rijn, 2010) Andere aspecten spelen hierbij eveneens een rol, zoals bv. de sociale achtergrond van een gezin, financiële mogelijkheden, aantal kinderen in het gezin, ea. (Zedan, 2011)

1.3.4 *Overtuigingsdimensie*

De opgenomen ouderbetrokkenheid wordt geassocieerd met de perceptie die ouders hebben omtrent hun rol in de schoolloopbaan van hun kind en het niveau van zelfvertrouwen bij het vervullen ervan. (Desforges & Abouchaar, 2003) Bandura (1997) omschrijft het als “*self-efficacy*”. Volgens hem gaat een hoge graad van “*self-efficacy*” gepaard met een grotere betrokkenheid. Ouders zijn hierbij bereid tot het stellen van grotere en meer uitdagende doelen. Geloof in eigen capaciteiten en in de positieve effecten van hun ouderlijke rol binnen het schoolproces van het kind, kunnen gezien worden als significante factoren bij het determineren van een succesvolle ouderbetrokkenheid. (Green, Walker, Hoover-Dempsey & Sandler, 2007; Bandura, 1997)

1.3.5 *Competentiedimensie*

De competentiedimensie is de verzameling van alle capaciteiten die de ouder de mogelijkheid biedt de nodige bekwaamheid aan de dag te leggen, om zich betrokken op te stellen. Voorbeelden van dergelijke competenties zijn: communicatieve vaardigheden, flexibiliteit, leervermogen, stressbestendigheid, assertiviteit, sociaal vaardig, enz. (Steunpunt sociaal- cultureel volwassenwerk, n.d.)

De studie van Cooper, Cooper, Azmitia, Chavira & Gullatt (2002) duidt vooral dat ouderbetrokkenheid geassocieerd wordt met het opleidingsniveau van ouders. Naarmate een ouder

hoger opgeleid is, zal ook des te groter zijn ouderbetrokkenheid zijn. Laaggeschoolde ouders zien eerder weinig tot geen meerwaarde van hun betrokkenheid, hebben weinig eigenwaarde en zien ook niet de meerwaarde van studeren. Niettegenstaande toont ander onderzoek aan dat bij een positieve ingesteldheid van laaggeschoolde ouders, de nodige inzet en motivatie kan groeien en activiteiten tot betere betrokkenheid worden opgezet. (Zedan, 2011)

1.3.6 Gedragdimensie

Het omzetten van gedachtegoed naar concreet gedrag of ook wel de eigenlijke betrokkenheid, wordt gekaderd binnen deze dimensie. (Boeraeve & Van Rijn, 2010) Dit gedrag omvat alle activiteiten die verstaan worden onder ouderbetrokkenheid en zich bovendien ontwikkelen op meerdere niveaus, namelijk in de thuisomgeving en op school. (Hoover- Dempsey & Sandler, 1997)

1.3.7 Tijdsdimensie

Het eigenlijke betrokken gedrag dat ouders stellen speelt zich af binnen een tijds kader. Ouders vullen deze tijd in naargelang de tijdsruimte die ze hebben of willen/kunnen vrijmaken. (Boeraeve & Van Rijn, 2010; Barnyak & McNelly, 2009)

1.4 Waarom ouderbetrokkenheid bevorderen?

1.4.1 Significante invloed op de ontwikkeling en leerprestaties

Uit talloze onderzoeken kan aangetoond worden dat ouderbetrokkenheid positief geassocieerd wordt met betere leerprestaties van kinderen op school. (Desforges en Abouchaar, 2003; Barnard, 2004; Hoover-Dempsey et al., 2005; Jeynes, 2005; Hornby & Witte, 2010; Human capital research collaborative, n.d) Volgens Arnold, Zeljo, Doctoroff & Ortiz (2008) beïnvloedt de graad van ouderbetrokkenheid de leerprestaties bij kinderen vanaf de kleuterklas tot het middelbaar. De impact ervan is veeleer zichtbaar op het vlak van de motivatie en leerhouding van kinderen, dan op het effectief ontwikkelen van vaardigheden. (Grolnick and Slowiaczek, 1994) Toch is ook hier een verschil merkbaar, zo worden aangeleerde basisvaardigheden gedurende de vakantieperioden beter behouden. (Barnyak en McNelly, 2009)

Door de ouderbetrokkenheid wordt vooruitgang bij kinderen ervaren op het vlak van cognitieve-, sociale-, en emotionele ontwikkeling. (Grolnick & Slowiaczek, 1994; Barnyak en McNelly, 2009) Een gezonde ontwikkeling is belangrijk voor een goede schoolloopbaan, maar ook om toekomstgericht succesvol door het leven te gaan. Deze betrokkenheid doorheen de schoolloopbaan leidt op korte termijn tot grotere concentratie bij kinderen, meer engagement in het schoolgebeuren en beter gedrag in de klas. Kinderen ervaren ook minder moeite om zich aan te passen waardoor ze minder achterstand oplopen en het risico op uitval mindert. (Barnard, 2004; Hoover-Dempsey et al., 2005; Human capital research collaborative, n.d.) Op lange termijn is er sprake van minder gewelddadig gedrag, minder middelengebruik, een groter aantal jongeren dat hoger onderwijs aanvat en meer continuïteit bij overgangen. Reden hiervoor is dat ouders door hun betrokkenheid het belang van onderwijs onderlijnen, informatie vergaren en overbrengen en er een verbale interactie plaatsvindt omtrent de mogelijkheden van het kind en de verwachtingen tegenover het kind. (Zellman en Waterman, 1998; McNeal, 1999; Weiss, Little, Bouffard, Deschenes & Malone, 2009; Human capital research collaborative, n.d)

Uit onderzoeken van Desforges & Abouchaar (2003) en Barnyak & McNelly (2009) blijkt dat ouderbetrokkenheid in de natuurlijke thuisomgeving meer impact heeft op de leerprestaties en de ontwikkeling van vaardigheden van kinderen, in vergelijking tot de actieve ouderparticipatie op school. Doch, wanneer de ouderbetrokkenheid zich manifesteert op alle niveaus samen, worden de beste resultaten bekomen. De overtuiging leeft dat ouders die helpen met huiswerk ook gemakkelijker inzet tonen op andere vlakken. (Altschul, 2011) Uit een surveyonderzoek van National Parent Teacher Association (1998) blijkt dat 91% van de ouders het belang inzien van hun betrokkenheid.

1.4.2 Beleving van school

Volgens onderzoek door Tan & Goldberg (2009) wordt de ouderbetrokkenheid positief geassocieerd met het welbehagen dat kinderen beleven tijdens de schoolperiode. Het kind neemt een positievere houding aan tegenover de school. (Desforges & Abouchaar, 2003) Ook blijkt dat

kinderen waarvan de ouders zich heel erg betrokken opstellen, zich beter zullen aanpassen in de schoolomgeving en minder vlug angst ontwikkelen. (Tan & Goldberg, 2009)

1.4.3 Waardering van de toekomst van het kind

Kinderen die aanvoelen dat hun toekomst belangrijk is voor de ouders en tevens in hun streven naar een betere toekomst gewaardeerd worden, lijken op korte termijn betere schoolprestaties te behalen. Op langere termijn is deze aandacht voor de ontwikkeling en het welzijn van het kind een succesfactor voor sociaal- economisch welvaart. (Hango, 2007)

1.4.4 Toenemend vertrouwen en tevredenheid rond het ouderschap

Ouderbetrokkenheid leidt niet alleen tot positieve effecten bij hun schoolgaande kinderen. De betrokken ouders ondervinden ook succeservaringen met betrekking tot hun eigen functioneren. Er groeit meer zelfvertrouwen, een tevredenheid in en met het ouderschap, alsook ontstaat een bredere interesse in de eigen educatie. (Desforges and Abouchaar 2003; Jeynes, 2005; Barnyak & McNelly, 2009) Deze evolutie bij ouders staat los van de genderidentiteit en de leeftijd van het schoolgaande kind. (Hornby & Witte, 2010) Het succesvol functioneren wordt positief gestimuleerd door de inspanningen die ouders leveren gedurende de schoolloopbaan van hun kind. (Hoover- Dempsey, 1997)

Hoofdstuk 2: Huiswerkbegeleiding

2.1 Ontstaan

Aanvankelijk werden naschoolse programma's opgestart als middel tot controle, preventie en het optimaliseren van vaardigheden. In de periode rond 1970 vonden de aangeboden diensten vooral hun bestaansreden in het structureren en/of controleren van verrijkende en educatieve omgevingen. Men was immers de mening toegedaan dat moeders die participeerden op de arbeidsmarkt minder tijd zouden vinden om voldoende ondersteuning te bieden aan hun kinderen na school. Het toenemend belang van onderwijs in de jaren daarop, zorgde voor een nieuwe verschuiving in de legitimering. Betere leerprestaties en optimale ontwikkelings-kansen voor kinderen werden meer en meer in de kijker geplaatst. (Weiss et al., 2009) Hierbij blijkt uit onderzoek van Weiss en collega's (2009) dat voornamelijk gezinnen met lage inkomens en minderheidsgroepen meer baat hebben bij huiswerkbegeleiding.

2.2 De rol van huiswerkbegeleiding in de schoolloopbaan van een kind

Sommige ouders weten vanuit eigen ervaring op welke manier ze hun kind het beste kunnen ondersteunen tijdens de schoolloopbaan. Andere ouders daarentegen ondervinden hierbij meer moeilijkheden, vaak door een verschil in hun mogelijkheden en middelen. Armoede, middelenmisbruik, andere overtuigingen/waarden/normen, een lage perceptie omtrent het eigen kunnen, taalbarrières, kinderen met gedragsproblemen, enz. zijn mogelijke moeilijk te overschrijden drempels die door ouders worden ervaren. Externe begeleiding kan voor deze ouders een hulpbron zijn bij het aanreiken van een uitgestoken hand, door oa. de nodige ondersteuning te bieden, informatie uit te wisselen en betrokken advies te geven. Op die manier kunnen ouders zichzelf leren zien als belangrijke factor, als rolmodel voor hun kind en kunnen pogingen tot betrokkenheid vorm krijgen. (Desforges & Abouchar, 2003; Barnay & McNelly, 2009; Carter-Wall & Whitfield 2012)

Diensten die huiswerkbegeleiding aanbieden, laten toe om een veilige omgeving te creëren waar meer tijd en ruimte is voor het individuele kind. (Naidoo, 2009) Men beoogt een evenwichtige

balans te creëren tussen enerzijds de noden van het kind en anderzijds de noden, interesses en capaciteiten van de ouders. Dit kan een gunstig proces beïnvloeden. (Hatchuel Tabernik & Associates, 2004)

Het aanbieden van flexibele uren bij huiswerkbegeleiding laat toe om een grotere groep te bereiken. Een dergelijk engagement werkt ook positief wanneer men als ouder toegang tracht te krijgen tot andere maatschappelijke voorzieningen. Omgekeerd, kan men als huiswerkbegeleidingsdienst ook deze voorzieningen promoten indien verdere en andere ondersteuning in deze gezinnen nodig lijkt. (Hatchuel Tabernik & Associates, 2004)

Organisaties die huiswerkbegeleiding aanbieden kunnen starten vanuit 2 verschillende oogpunten, namelijk een pedagogisch en een educatief beleidsoogpunt. Een pedagogische perspectief legt vooral de nadruk op het voorzien van programma's die niet kunnen aangeboden worden in het regulier curriculum. Het educatief beleidsoogpunt richt zich meer op huiswerkbegeleiding als mogelijkheid om ongelijke onderwijskansen te verkleinen. (Bae, Oh, Kim, Lee & Oh, 2009)

2.3 Diversiteit van gezinnen

Gezinnen waarbij een nood aan huiswerkbegeleiding ontstaat, kenmerken zich op vlak van mogelijkheden, opleidingsniveau, etniciteit en participatie op de arbeidsmarkt. (Bae et al., 2009; Carter-Wall & Whitfield 2012) De sociaal- economische status bepaalt mee de keuze of men zich engageert voor externe huiswerkbegeleiding. Onderzoek wijst uit dat begeleiding vooral gunstig is voor die gezinnen met lage inkomens en/of gezinnen woonachtig in een risicovolle omgeving. De leeftijd van kinderen speelt eveneens een rol bij het beroep doen op een externe huiswerkbegeleiding en de leerprestaties. Of de leeftijd een invloed uitoefent op de relatie tussen beiden is echter niet bewezen. (Bae et al., 2009)

2.4 Waarom huiswerkbegeleiding bevorderen?

2.4.1 Significante invloed op de ontwikkeling en leerprestaties

Het zich aansluiten bij een organisatie die huiswerkbegeleiding aanbiedt, wordt positief geassocieerd met betere leerprestaties en een groeiende ontwikkeling. Hoe groter het engagement,

hoe groter deze effecten. (Bae et al., 2009, Weiss et al., 2009) Het grootste effect is zichtbaar bij die gezinnen die zich in kansarmoede bevinden, een gering inkomen hebben en bij kinderen die lage leerprestaties behalen op school. (Bae et al., 2009)

2.4.2 Beleving van school

Er is sprake van een merkbare mentaliteitswijziging die optreedt in de werkhouding van kinderen ten opzichte van de school. Deze betere werkhouding wordt vooral gekenmerkt door een correcte aanwezigheid tijdens de schooluren, minder schoolverlaters of kinderen die door omstandigheden tijdelijk worden geschorst, minder agressie zoals bv. vandalisme, enz. (Bae et al., 2009)

2.4.3 Gelijke onderwijskansen

Vanuit een sociologisch- en publieksbeleids perspectief poogt de regering aan de hand van huiswerkbegeleiding tegemoet te komen aan meer gelijke onderwijskansen. Op die wijze kunnen ook kansarme kinderen hun mogelijkheden/vaardigheden maximaal ontplooiën. Het aanbieden van gratis huiswerkbegeleiding maakt privélessen overbodig en het compenseert een beperktere toegang tot kwaliteitsonderwijs. De assumptie groeit dat wanneer kansarme kinderen daadwerkelijk gebruik maken van huiswerkbegeleiding, dit bijdraagt tot meer gelijke onderwijskansen zoals men ze ook aantreft bij kinderen uit een gezin met een gemiddeld inkomen. (Bae et al., 2009, Weiss et al., 2009)

2.4.4 Preventie

Tot slot kan huiswerkbegeleiding ook een preventieve rol opnemen, hieronder wordt verstaan dat het agressie, geweld, middelenmisbruik e.a. onder minderjarigen beoogd te voorkomen. Men tracht jongeren opnieuw voeling te geven met kwaliteitsvolle leermogelijkheden. (Hatchuel Tabernik & Associates, 2004; Bae et al., 2009; Weiss et al., 2009)

Hoofdstuk 3: Een evaluatie van Uilenspel vzw

3.1 Voorstelling van Uilenspel vzw

Gegroeid uit een engagement onder buurtbewoners in de sociale tuinvijk Sint-Bernadette te Gent, in antwoord op de nood naar extra schoolse begeleiding, ontpopte Uilenspel vzw zich tot een erkende vrijwilligersorganisatie. In februari 2009, werd Uilenspel vzw door de stad Gent erkend als huistaakbegeleidingsinitiatief. Al snel bleek dat er ook kon gerekend worden op vele enthousiaste vrijwilligers die een kind wilden begeleiden. (Uilenspel vzw, n.d.)

Naast een voortdurende fondsenwerving ontvangen zij financiële steun van Stad Gent en OCMW Gent. (Uilenspel vzw, n.d.)

3.1.1 Visie en missie

Uilenspel vzw vertrekt vanuit de visie dat elk lid binnen de maatschappij van dezelfde kansen en rechten moet kunnen genieten. Streefdoel is gelijkheid voor iedereen aanbieden.

Er wordt ingezet op het bestrijden van kansarmoede, door via buurtsolidariteit de ontwikkelingskansen van kinderen uit kansarme of allochtone gezinnen te versterken, te verbeteren en te verbreden. Deze buurtsolidariteit omvat naast het aanbieden van huiswerkbegeleiding, ook stimuli naar de gezinnen om actief deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten. (Uilenspel vzw, n.d.)

3.1.2 Doelgroep

Uilenspel vzw richt zich in zijn aanbod tot huiswerkbegeleiding vooral naar kansarme gezinnen met kinderen uit de derde kleuterklas, het eerste en het tweede leerjaar. In dit aanbod naar ondersteuning worden ook de ouders en eventuele broers en zussen betrokken. De organisatie richt zich hierbij niet expliciet naar gezinnen van vreemde origine, doch in de praktijk hebben +/- 90% van de bereikte gezinnen een vreemde origine. (persoonlijke communicatie, maart 6, 2014)

Door de toenemende vraag naar huiswerkbegeleiding, wordt een afbakening van de doelgroep essentieel. Een aantal selectiecriteria en uitsluitingscriteria werden daartoe opgesteld. Zowel de

vertrouwenspersonen van de scholen, partnerorganisaties als buurtorganisaties hebben een aandeel in de beslissing. Deze criteria worden gehanteerd omdat vrijwilligers zonder een gepaste scholing niet altijd kunnen inspelen op problemen van complexe aard. (persoonlijke communicatie, maart 6, 2014)

“Selectiecriteria:

- kinderen uit de derde kleuterklas, het eerste of tweede leerjaar;
- kinderen die moeilijkheden ondervinden met bepaalde leerinhouden en/of kampen met studie- en taalproblemen;
- kansarme kinderen/gezinnen, waarbij een brede interpretatie van het begrip kansarmoede wordt gehanteerd, nl. kinderen die thuis onvoldoende ondersteuning krijgen en/of niet kunnen terugvallen op ondersteunende netwerken.

Uitsluitingscriteria:

- kinderen met een doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs of kinderen die schoollopen in het buitengewoon onderwijs;
- kinderen die reeds ondersteund worden door andere huistaakinitiatieven of revalidatie volgen;
- kinderen met zware psychologische of gedragsproblemen.”

(persoonlijke communicatie, maart 6, 2014)

3.1.3 Werking

3.1.3.1 Huiswerkbegeleiding

De organisatie biedt huiswerkbegeleiding voor deze kinderen uit kansarme gezinnen die uit de boot dreigen te vallen op het vlak van onderwijs. De begeleiding vertaalt zich in een gratis aangeboden wekelijkse ondersteuning van het kind aan huis. De ondersteuning wordt gegeven door vrijwilligers. Dit zijn mensen uit de buurt, gaande van studenten tot senioren, die zich vanuit een buurtsolidariteit belangeloos engageren. Elke vrijwilliger krijgt één gezin toegewezen waar

hij/zij vervolgens wekelijks minimum een uur langsgaat, gedurende één schooljaar. (Uilenspel vzw, n.d.)

Deze huiswerkbegeleiding wordt ruim opgevat. Er wordt vooral gewerkt aan de schoolse ontwikkeling en vaardigheden van het kind met een focus op motivatie, spel en ontspanning en het stimuleren van de Nederlands taal. Hierbij wil men geen afbreuk doen aan de eigen moedertaal van het kind, welke een gelijkwaardige en volwaardige plaats binnen de begeleiding krijgt. Het beheersen van een goede thuistaal, bevordert het leren van een nieuwe taal. (Uilenspel vzw, n.d.)

De vrijwilliger probeert naast de begeleiding van het kind ook, in de mate van het mogelijke, de ouders te betrekken in dit proces. Hierbij poogt men een onderwijscultuur binnen te brengen in de gezinnen en daarnaast ook de schoolstructuren aan de ouders te verduidelijken. (persoonlijke communicatie, maart 6, 2014)

3.1.3.2 Vrijwilligers

Vrijwilligers krijgen bij de aanvang van hun ondersteuning een basisvorming, een basispakket met informatie en toegang tot beschikbaar vormingsmateriaal. Daarnaast organiseert Uilenspel vzw ook op frequente basis vormingen die ingaan op aspecten zoals ouderbetrokkenheid, speels leren, kansarmoede, enz. (Uilenspel vzw, n.d.)

Elke vrijwilliger die zich aanbiedt, wordt gekoppeld aan een vertrouwenspersoon van ofwel de school waar het kind les volgt, ofwel van een buurtorganisatie dat het gezin kent. Deze vertrouwenspersoon volgt het proces mee op. Door middel van een heen- en- weerschrift houden vrijwilliger en vertrouwenspersoon elkaar op de hoogte zodat er een betere band tussen beiden ontstaat, waaruit automatisch ook een betere onderlinge verstandhouding kan groeien. Bij deze vertrouwenspersoon kan men tevens terecht met vragen/ bedenkingen/opmerkingen/noden. De vrijwilliger staat er dus niet alleen voor. (Uilenspel vzw, n.d.)

3.1.3.3 Buurtsolidariteit

Naast privébegeleiding aan huis krijgt ook netwerking een bijzondere aandacht. De gezinnen die begeleiding genieten, worden immers gestimuleerd om deel te nemen aan buurtactiviteiten waarbij

de vrijwilliger hen mag/kan vergezellen. Men beoogt hiermee het netwerk van de gezinnen uit te breiden of althans te versterken. Uilenspel vzw steekt hierbij zelf de handen uit de mouwen en zet activiteiten op, voorbeelden hiervan zijn: sinterklaasfeest, nieuwjaarsfeest, uitstap naar de zoo, praatcafé, enz. (Uilenspel vzw, n.d.)

3.1.3.4 Doorverwijzing

Uilenspel vzw zal indien nodig ook doorverwijzen naar andere instanties.

3.2 Probleemstelling en onderzoeksvraag

Onderwijsinstellingen hebben als belangrijke functie het onderrichten van kinderen en jongeren door het aanbieden van lespakketten. Leerprocessen stoppen niet aan de schoolmuren maar vinden ook hun plaats in het eigen thuismilieu. Leerkrachten hebben logischerwijs geen mandaat om in dit milieu verder aan de slag te gaan tot de opbouw van de theoretische en praktische kennis van deze kinderen/jongeren. Hier kunnen ouders een belangrijke rol op zich nemen. Maar niet elke ouder wil/kan/durft echter een betrokken rol opnemen, binnen de opgelegde huisschooltaken van het kind. Drempels kunnen op verschillende vlakken optreden. Denken we aan gezinnen waar beide ouders tewerkgesteld zijn, een laag zelfvertrouwen hebben door een gebrek aan ervaring of een negatieve perceptie ontwikkelen, enz.

Bij dit aspect, namelijk het zich willen/kunnen/durven ‘betrokken opstellen als ouder’, tracht Uilenspel vzw een voortrekkersrol te spelen. Door de huiswerkbegeleiding aan huis poogt men niet alleen de kinderen te ondersteunen maar eveneens de ouders. Vrijwilligers trachten de ouderbetrokkenheid doorheen de schoolloopbaan van het kind aan te moedigen tot zelfs te versterken.

De vraag die hierbij rijst is of de organisatie effectief ook een verschil maakt op een aantal domeinen i.f.v. een ouderbetrokkenheid. Reiken zij daadwerkelijk een houvast aan ouders door middel van het verstrekken van informatie, motiveert men de ouders voldoende om mee te doen tijdens de sessies huiswerkbegeleiding, enz.?

Concreet wordt er een antwoord gezocht op de volgende onderzoeksvraag: “*Draagt Uilenspel bij tot ouderbetrokkenheid?*”.

3.3 Methodologie

3.3.1 Onderzoeksgroep

De onderzoeksgroep is samengesteld op basis van een homogene sampling. Dit wil zeggen dat gelijke gevallen geselecteerd worden om zo een bepaalde groep diepgaander te bestuderen. (Van Hove & Claes, 2011) De onderzoeksgroep wordt benaderd vanuit drie perspectieven en één niveau.

3.3.1.1 Drie perspectieven

Binnen het huiswerkbegeleidingstraject waarvoor Uilenspel vzw instaat, worden 3 actoren onderscheiden die op verschillende niveau's een rol spelen: 1. de ouders van de kinderen / 2. de vrijwilligers die wekelijks aan huis gaan en het kind begeleiden / 3. de leerkrachten waarbij de kinderen les volgen op school. Door alle actoren in dit onderzoek te betrekken kan een vrij genuanceerd en overzichtelijk beeld verkregen worden in de evolutie naar meer ouderbetrokkenheid binnen deze deelnemende gezinnen. Hierdoor ontstaat ook een correctere evaluatie omtrent de meerwaarde van Uilenspel vzw.

3.3.1.1.1 Ouder

De onderzoeksgroep wordt gevormd uit 10 gezinnen, woonachtig te Gent. Binnen elk gezin doet telkens de ouder, moeder of vader die het frequentst aanwezig is bij de sessies huiswerkbegeleiding, mee aan het onderzoek. Er wordt geen onderscheid gemaakt in de samenstelling van deze subgroep, dit wil zeggen noch in onderwijsrichting en leerjaar van het kind, noch in het aantal maanden/jaren huiswerkbegeleiding dat men reeds achter de rug heeft. In de uitgangspunten, vooraf opgesteld, mocht ook etniciteit in het onderzoek geen rol spelen. D.w.z. dat zowel Vlaamse gezinnen als gezinnen van vreemde afkomst deel kunnen uitmaken van dit onderzoek. Daar er momenteel echter geen Vlaamse gezinnen begeleid worden door Uilenspel vzw, is de onderzoeksgroep beperkt tot enkel gezinnen van vreemde origine.

De ouders worden van het onderzoek op de hoogte gebracht via een informatiebrief, beschikbaar in het Nederlands, Turks, Pools en Frans. Deze brief wordt via de vrijwilliger aan de ouder overhandigd, zodat via een door de ouder vertrouwd kanaal een eerste ‘contact’ gelegd wordt tot inleiding van het onderzoek.

3.3.1.1.2 Vrijwilliger

Verder bestaat de onderzoeksgroep uit diverse vrijwilligers, aangesloten bij Uilenspel vzw. Het betreft de respectievelijke vrijwilligers die de 10 deelnemende gezinnen begeleiden aan huis. Er wordt geopteerd voor meerdere vrijwilligers, zodat een aantal trajecten kunnen geëvolueerd worden.

De vrijwilligers worden per mail gecontacteerd, met bijhorende informatiebrief.

3.3.1.1.3 Leerkracht

Tot slot omvat de onderzoeksgroep ook de leerkrachten die de kinderen uit de deelnemende gezinnen onderwijzen. In een aantal gevallen betreft het leerkrachten die binnen eenzelfde school les geven, dan wel in een andere klas.

De verschillende leerkrachten worden op hun beurt gecontacteerd per mail, met bijhorende informatiebrief.

3.3.1.2 Eén niveau

Zoals reeds aangehaald manifesteert ouderbetrokkenheid zich op meerdere niveau's. Dit onderzoek wordt beperkt tot 1 niveau, namelijk de invloed van de betrokkenheid van de ouder op het leergedrag van het kind in de natuurlijke thuisomgeving.

3.3.2 Dataverzamelmethode

Voor de informatieverzameling wordt geopteerd voor het kwalitatief beschrijvend onderzoek. Het doel van het onderzoek is het beschrijven en interpreteren van de verzamelde informatie om zodoende een genuanceerd beeld te krijgen van de onderzoeksvraag, hier de ouderbetrokkenheid

van Uilenspel- gezinnen. (Van Hove & Claes, 2011) Verder worden vanuit de opgedane ervaringen of de bekomen resultaten conclusies geformuleerd met bijhorende discussie.

Informatie wordt ingewonnen via een semi- gestructureerde vragenlijst, opgesteld aan de hand van het model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg. (Boeraeve & Van Rijn, 2010) Het eerste deel van de vragenlijst omvat een aantal algemene vragen. Vervolgens wordt er ingezoomd op elke dimensie. Per dimensie worden 3 meerkeuzevragen gesteld. Bij elke vraag wordt de mogelijkheid geboden om opmerkingen/voorbeelden/motieven neer te schrijven. Door het aanmoedigen van respondenten om zichzelf te verduidelijken kan extra informatie bekomen worden, relevant voor het onderzoek. Conclusies worden getrokken per dimensie en over de dimensies heen.

De vragenlijsten voor de ouders, leerkrachten en vrijwilligers omvatten éénzelfde inhoud, echter op verschillende wijze geformuleerd. De woordkeuze is hierbij afhankelijk van de actor waarnaar de onderzoeker zich richt.

Ingewonnen informatie, met betrekking tot het onderzoek, wordt anoniem behandeld. Gegevens worden noch doorgegeven aan derden, noch gebruikt voor andere doeleinden. Zowel de vragenlijsten als de structuur van de vragenlijsten dienen ten allen tijde gerespecteerd te worden.

3.3.3 Wijze van afname

Het bevragen van de ouders gebeurt in persona en vindt plaats in de eigen natuurlijke thuisomgeving. Dit maakt dat zij zich comfortabel voelen en veilig. Vragenlijsten worden voorzien in het Nederlands, Turks en Frans gezien het merendeel van de gezinnen één van deze talen beheersen. Dit zorgt voor een duidelijke en vlotte communicatie.

Leerkrachten en vrijwilligers worden bevraagd via een online vragenlijst. Zij krijgen de mogelijkheid om binnen een eigen tijds kader deze vragenlijst in te vullen.

3.4 Onderzoeksresultaten

3.4.1 Algemene vragen

Uit het aantal deelnemende gezinnen worden door Uilenspel vzw, sinds dit schooljaar 4 gezinnen ondersteund, 4 gezinnen reeds sinds vorig schooljaar en 2 gezinnen langer dan 2 schooljaren.

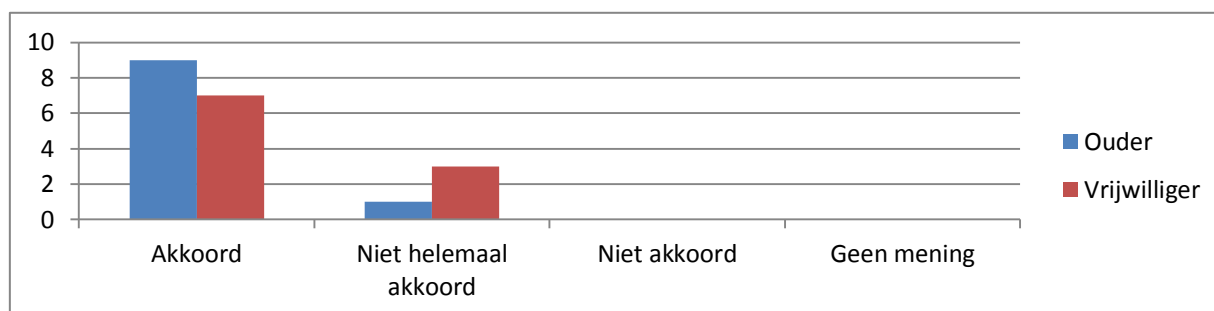
De actoren – ouders en vrijwilligers – zijn éénsgezind omtrent de mate van belangrijkheid van de “ouderbetrokkenheid” bij het schoolgaande kind. Eén van de vrijwilligers onderlijnt dit specifiek, door te duiden op de merkbare stimuli die geboden worden door de ouder op het leergedrag van het kind. Kennis van de Nederlandse taal is tevens een pluspunt die door 1 vrijwilliger speciaal geformuleerd wordt.

Van de leerkrachten kwam er minder respons, enkel twee reageerden. De antwoorden op de vraagstellingen, van beiden, liggen in de lijn met deze van de ouders en vrijwilligers. Bij de verdere verwerking van de onderzoeksresultaten zal geen aandacht besteed worden aan hun antwoorden, om een vertekende (enge) weergave van deze zijde niet in de hand te werken. Er kan kort opgemerkt worden dat beide leerkrachten de ondersteuning van de vrijwilliger als gunstig voor het schoolproces van het kind ervaren.

3.4.2 Kennisdimensie

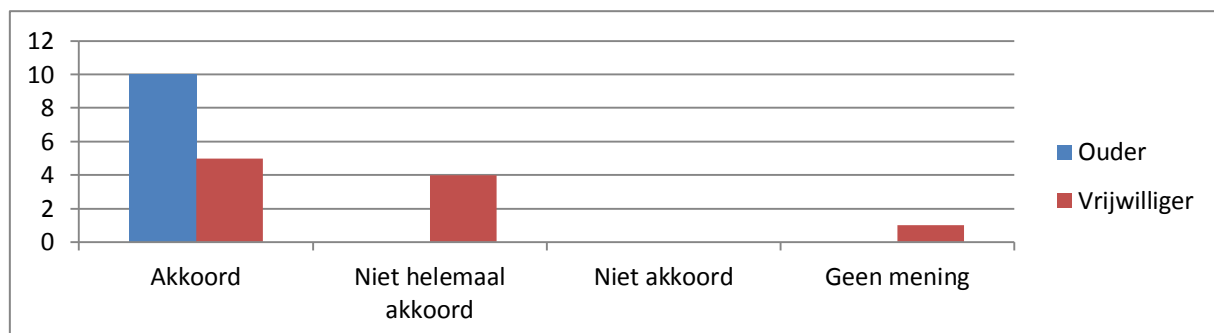
In een eerste vraagstelling duiden 9 van de 10 ouders aan dat de vrijwilliger, naast de huistaakbegeleiding van het kind, effectief met hen in communicatie treedt omtrent schoolse materies. De enige ouder die ‘niet helemaal akkoord’ aanduidt, merkt op dat reeds vanuit het eigen aanvoelen er een betrokkenheid is ontwikkeld met deze schoolse materie, dit zonder ondersteuning van de vrijwilliger. Een 7-tal vrijwilligers stellen eveneens dat ze hierover duidelijk in communicatie treden met de ouder. Hierbij vermeldt 1 vrijwilliger dat hij/zij ook goede contacten onderhoudt met de leerkrachten. Een taalbarrière zorgt ervoor dat een andere vrijwilliger moeite ervaart om met de ouder dieper op de schoolse materie in te gaan en daardoor ook de gesprekken over de betrokkenheid eerder minimaal blijven. Bij nog een andere vrijwilliger blijft deze

ondersteuning beperkt tot de vragen en/ of opmerkingen die een ouder zelf stelt omtrent het schoolproces van het kind.

Kennisdimensie – vraag 1: peilt naar de communicatie betreffende schoolse aanbelangen tussen vrijwilliger en ouder.

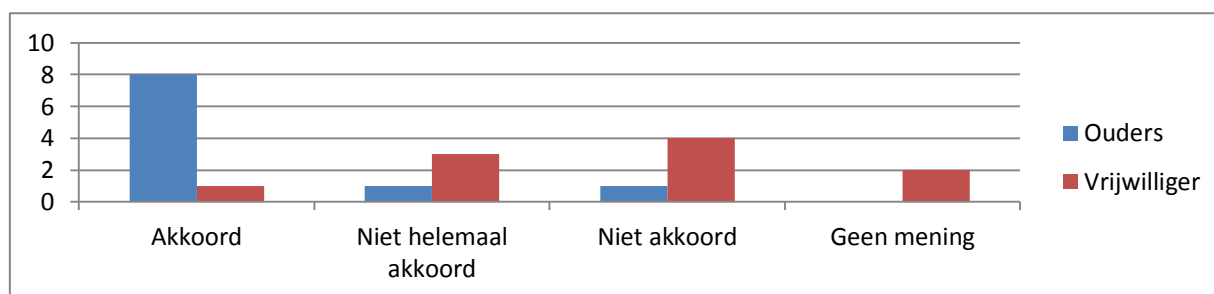
Elke ouder geeft bij deze begeleiding aan inzicht te krijgen in de lespakketten van het kind. Dit wordt bevestigd door een 5-tal vrijwilligers, al ondervindt 1 vrijwilliger moeilijkheden om hierop dieper in te gaan, dit vanwege een taalbarrière. Van de 4 vrijwilligers die ‘niet helemaal akkoord’ aanstippen zijn er 2 die melden dat ze enerzijds de ouder tonen waarmee het kind moeilijkheden ondervindt, anderzijds blijkt de ouder dit tevens spontaan aan te voelen en wordt het huiswerk reeds effectief opgevolgd.

Kennisdimensie – vraag 2: peilt naar het doorzicht van de ouder in het lestijdenpakket.

Zo'n 8 ouders duiden dat de vrijwilliger hen voldoende ondersteund in het werken met de schoolagenda van het kind. Amper 1 vrijwilliger onderschrijft dit. 2 Ouders die ‘niet akkoord’ antwoorden op dit item, formuleren dit reeds te kunnen vanuit de eigen opgedane ervaring. Hierbij geeft 1 ouder aan effectief met de agenda te werken. 4 Vrijwilligers melden dat de ouder reeds vanaf de start van de ondersteuning een voldoende betrokkenheid ontwikkelt omtrent de

schoolagenda en er dus ook automatisch mee aan de slag gaat. Hierbij rijst slechts af en toe de noodzaak om bijkomende verduidelijking te vragen. Bij deze vraagstelling merken we op dat 1 vrijwilliger vermeldt dat dit wel het proberen waard is in de nabije toekomst, binnen zijn/haar ondersteuning. De taalbarrière maakt het tenslotte voor 1 vrijwilliger, zoals ook reeds eerder aangehaald, moeilijk om aan de slag te gaan met dit item.

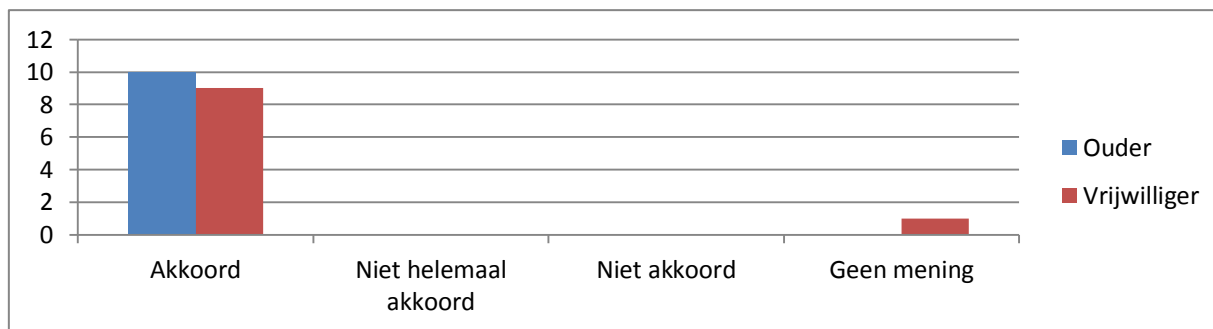
Kennisdimensie – vraag 3: peilt naar het inzicht van de ouder in het werken met de schoolagenda.

Besluit

Omtrent hun kennisdimensie geven ouders een beduidend hoge score. De analyse van de antwoorden bij de vrijwilligers laten echter een eerder middelmatige score zien. Opvallend is dat diverse ouders vooral onderlijnen voldoende kennis en inzicht te hebben, voor de start van de ondersteuning. Dit wordt door verscheidene vrijwilligers gestaafd. Een belangrijk aandachtspunt bij overdracht van de ondersteuning is de taalbarrière die dikwijls het dieper ingaan op schoolse items bemoeilijkt.

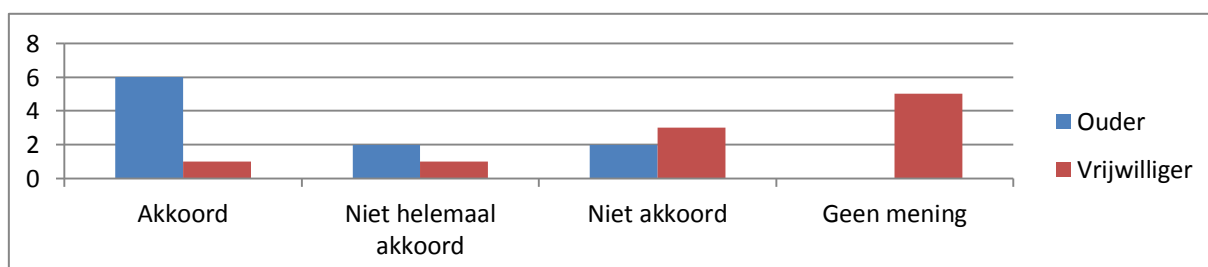
3.4.3 *Emotionele dimensie*

De ouders zijn het er allen over eens dat de vrijwilliger veelal een luisterend oor heeft naar datgene wat men vertelt over zijn/haar kind. Dit wordt door 9 vrijwilligers bevestigd. Desondanks een aanwezige taalbarrière, terug aangehaald door 1 vrijwilliger, wordt er meestal getracht basisgesprekken omtrent het kind te voeren. Een andere vrijwilliger geeft aan dat de ouder niet in communicatie treedt, dit ook te wijten aan de taalbarrière.

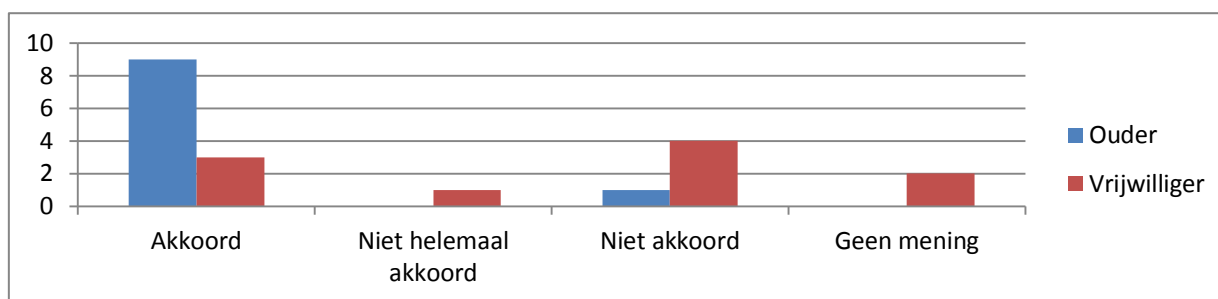
Emotionele dimensie – vraag 1: peilt naar de luisterbereidheid van de vrijwilliger.

Verder geven 6 van de 10 ouders aan dat zij, sinds de komst van een vrijwilliger, meer in communicatie treden met de leerkracht van het kind. Eén ouder vermeld daarbij dat het voornamelijk een basisconversatie (éénrichtingsverkeer) betreft, waarbij vooral de leerkracht vragen stelt of mededelingen doet en de ouder enkel antwoordt. 1 Ouder die bij dit item ‘niet akkoord’ aanvinkt, ondervond reeds vóór de ondersteuning geen moeilijkheden of drempels tot het voeren van een conversatie met leerkrachten. Ook de ouder die ‘niet helemaal akkoord’ aangeeft voerde reeds eerder gesprekken, al wordt nu meer gecommuniceerd. Een andere ouder die ‘niet helemaal akkoord’ markeerde, zoekt enkel contact met de leerkracht wanneer er zich een probleem stelt. De vrijwilligers geven aan dat deze vraag voor hen moeilijker te beoordelen is. Niettegenstaande is 1 vrijwilliger er wel van overtuigd dat de ouder nu meer in communicatie treedt met de leerkracht van het kind. Volgens een andere vrijwilliger was dit bij de ouder, waar hij/zij wekelijks langsgaat, reeds ruim voldoende, voor de start van de ondersteuning. Opnieuw wordt een aanwezige taalbarrière, door één vrijwilliger, als reden opgegeven waarom dit item niet aan bod komt tijdens de ondersteuning.

Emotionele dimensie – vraag 2: peilt naar een verbeterde communicatie tussen ouder en leerkracht.

Bij de evaluatie omtrent het ontwikkelen van een positiever beeld van ouders t.a.v. school kan gesteld worden dat alle ouders, op één na, een verandering in hun perceptie rapporteren. De enige ouder die ‘niet akkoord’ markeert geeft aan dat hij/zij al een positieve blik had voor deze ondersteuning. Zo’n 3 van de 10 vrijwilligers geven te kennen dat volgens hen de ouder een veranderde kijk t.a.v. de school ontwikkelt. De vrijwilliger die zich ‘niet akkoord’ stelt, duidt dat de ouder zich reeds een positieve blik gevormd had. Van de overige vrijwilligers die aanduiden ‘niet akkoord’ en ‘niet helemaal akkoord’, zijn er een 2- tal die het moeilijk vinden om daaromtrent een inschatting te maken. De taalbarrière leidt ertoe dat dit item bij de ondersteuning voor een andere vrijwilliger ook weer niet aan bod komt.

Emotionele dimensie – vraag 3: peilt naar de positieve kijk t.a.v. de school door de ouder.

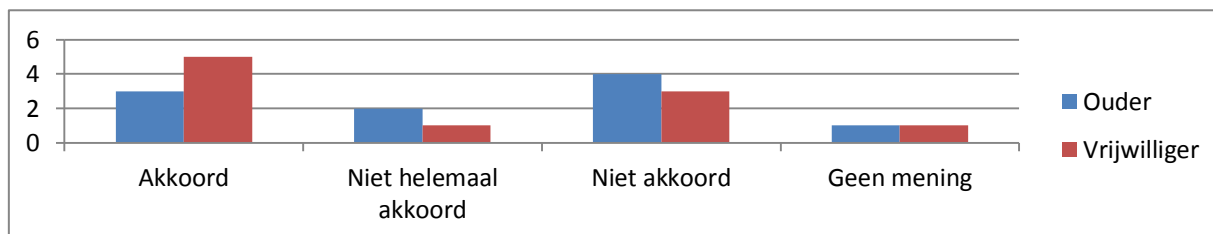
Besluit

De emotionele dimensie scoort aanzienlijk hoog bij de ouders. Nagenoeg allen zien een verbetering in de communicatie met de leerkrachten en krijgen een positiever beeld t.a.v. de school. Bovendien voelt elke ouder zich gehoord door de vrijwilliger. Bij de vrijwilligers behaald deze dimensie terug een eerder matige score: enerzijds vanwege de taalbarrière, anderzijds daar zij aangeven moeilijker te kunnen inschatten hoe de ouder deze 3 items ervaart of in hoeverre dit een verandering in hun gedrag teweegbrengt. Daarnaast spelen ook de inspanningen, die de ouders leverden reeds vóór de ondersteuning, een rol.

3.4.4 *Rationele dimensie*

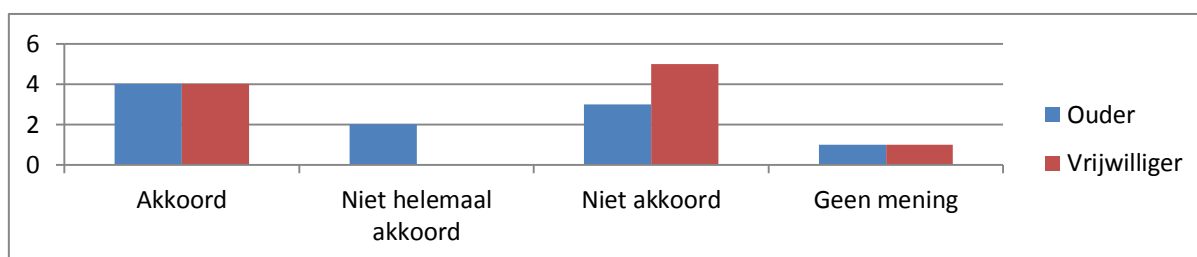
Een 3- tal ouders duiden dat er gepraat wordt met de vrijwilliger over de mogelijke voordelen welke hun betrokkenheid bij het huiswerk van het kind kan hebben. Zo’n 5 vrijwilligers beamen

dit. De vrijwilliger die ‘niet helemaal akkoord’ markeert, legt de focus op de zelfkennis van de ouder. Volgens 4 ouders en 4 vrijwilligers wordt dit thema niet aangeraakt. Het niet vinden van de gepaste tijdsruimte of de taalbarrière worden opgesomd als redenen.

Rationele dimensie – vraag 1: peilt naar de voordelen in ouderbetrokkenheid bij de huistaak van het kind.

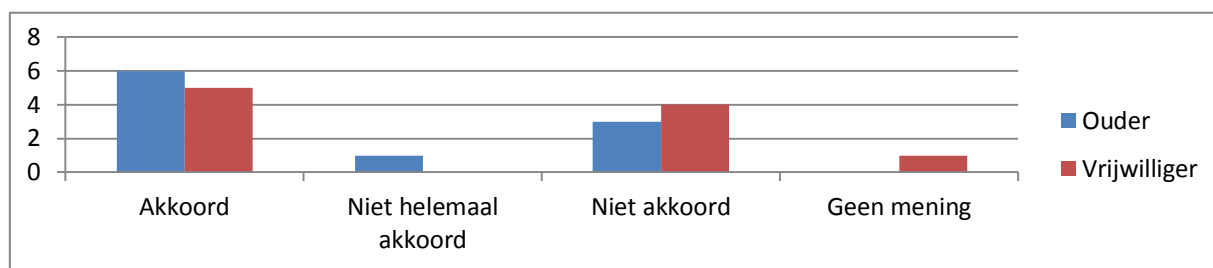
Een 4- tal ouders melden ook dat de vrijwilliger hen wijst op de belangrijkheidsgraad van de school in de opvoeding van het kind. Een 3- tal ouders geven aan reeds voor de ondersteuning voldoende besef te hebben van deze belangrijkheid, al rapporteert daarbij 1 ouder dat de vrijwilliger er wel over in communicatie treedt. Hier zijn de vrijwilligers het zo goed als eens met de ouders. Een 4-tal vrijwilligers zijn ervan overtuigd dat zij de ouder de noodzaak van de belangrijkheidsgraad van de school kunnen duiden. De overige vrijwilligers, op 1 vrijwilliger na, zijn de mening toegedaan dat de ouders reeds zelf het belang van school onderkennen en voldoende waarde hechten aan de opbouw van de kennis van het kind. Eén vrijwilliger voelt zich ook hier niet comfortabel genoeg om dergelijke gesprekken aan te gaan, hoofdzakelijk door de aanwezigheid van een taalbarrière.

Rationele dimensie – vraag 2: peilt naar het besef van de belangrijkheidsgraad van de school.

De ondersteuning door vrijwilligers heeft tot gevolg dat zo'n 6 ouders nu beduidend meer het belang van de ouderbetrokkenheid tot hun kind bij het schoolproces ervaren. Een 5-tal vrijwilligers affirmeren dit. Net zoals 3 ouders, zijn ook 2 vrijwilligers het eens dat de ouder reeds ruim

voldoende bewust is van het belang van zijn/haar rol binnen het schoolproces van het kind. Hierbij meldt 1 van deze 3 ouders dat de vrijwilliger effectief omtrent informeerde. Tot slot ondervinden 2 andere vrijwilligers taalproblemen waardoor dergelijke gesprekken nauwelijks tot niet plaatsvinden.

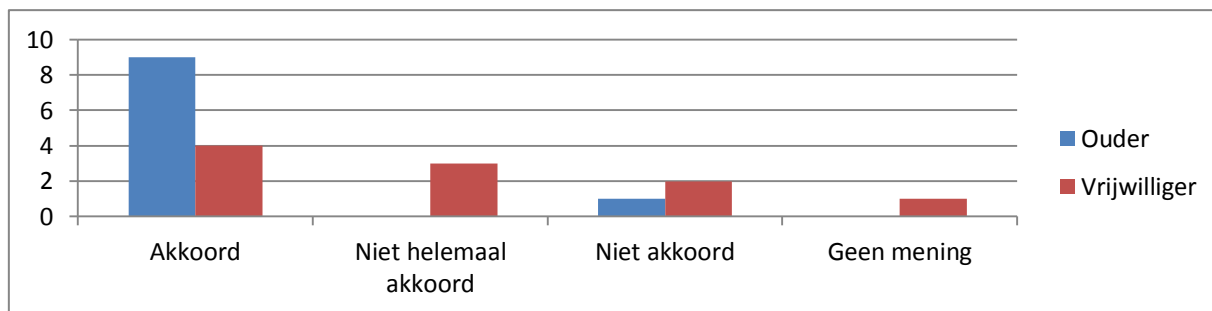
Rationele dimensie – vraag 3: peilt naar het besef van de belangrijkheidsgraad van hulp binnen het schoolproces.

Besluit

Uit deze onderzoeksresultaten blijkt dat zowel de ouders als vrijwilligers een matige score geven aan de rationele dimensie. Dit valt te verklaren doordat in een aantal situaties een taalbarrière wordt ervaren, de ouder over voldoende zelfkennis beschikt en het zich als vrijwilliger omtrent minder comfortabel voelen om een aantal punten aan bod te brengen tijdens de ondersteuning.

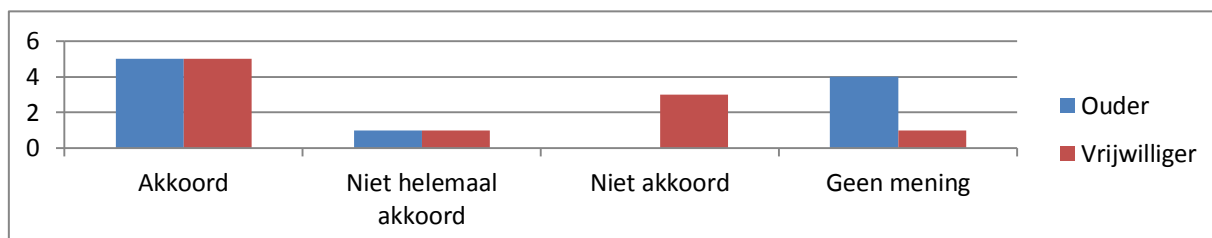
3.4.5 Overtuigingsdimensie

Dat de vrijwilliger in communicatie treedt met de ouder over wat hij/zij kan doen in de huistaakbegeleiding bij het kind, daar zijn 9 ouders het over eens. Zo stelt hierbij één ouder een opportuniteit die de vrijwilliger aangeeft om naar de bibliotheek te gaan. Een andere ouder rapporteert, bij dit item, het belang van spelenderwijs leren. Een groot deel van de vrijwilligers zijn het ermee eens dat zij omtrent de ouders tot deelname in de begeleiding aanmoedigen. Een vrijwilliger geeft volgende voorbeelden: stimuleren om naar de bibliotheek te gaan, toetsen bekijken en hermaken, werken met een oefendoosje, enz. Het ervaren van een taalbarrière zorgt ervoor dat 3 vrijwilligers zich niet comfortabel genoeg voelen om dergelijke gesprekken te voeren. Tot slot is er 1 vrijwilliger die zijn/haar huiswerkbegeleiding prioriteit geeft en verder weinig initiatief neemt.

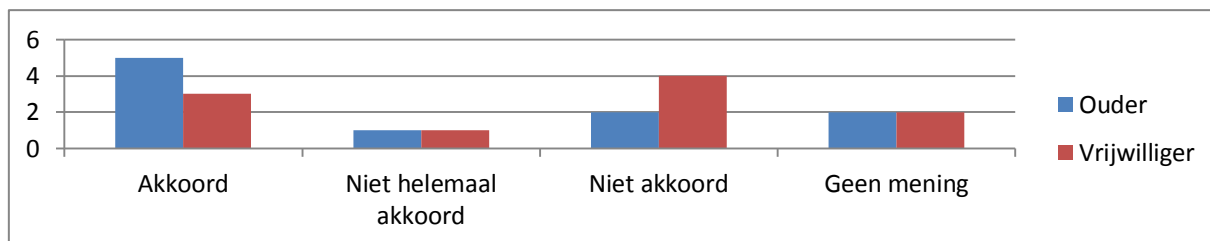
Overtuigingsdimensie – vraag 1: peilt naar de communicatie tussen vrijwilliger en ouder betreffende activiteiten.

De vrijwilliger beoogt tevens het doel de ouder de mate van belang van de ouderlijke rol binnen het schoolproces van het kind, te duiden. Dit affirmeren 5 ouders en 5 vrijwilligers. Volgens 2 vrijwilligers heeft de ouder, van het kind waaraan ze ondersteuning geven, voldoende besef van dit belang en dit zonder de tussenkomst van deze vrijwilligers. Onzekerheid omtrent de eigen kennis en mogelijkheden en de mate van effectiviteit van de hulp, spelen een ouder parten volgens een andere vrijwilliger. Een taalbarrière wordt gerapporteerd door 1 van de ouders als reden waarom het belang van de ouderlijke rol niet aan bod komt. Hierdoor komt dikwijls, hetgeen de vrijwilliger aan de man tracht te brengen, niet even duidelijk over. Deze taalbarrière wordt ook door een vrijwilliger benoemd als remmende factor binnen dit proces.

Overtuigingsdimensie – vraag 2: peilt naar het inzicht van de ouder omtrent de belangrijkheid van zijn/haar rol.

De aanwezigheid van de vrijwilliger leidt ertoe dat 5 van de 10 ouders nu meer in zichzelf en in de effectiviteit van hun hulp geloven. Slechts 3 vrijwilligers denken hierin verandering teweeg te brengen. Van de overige 5 ouders is er 1 ouder die ‘niet helemaal akkoord’ aanduidt, al vermeld hij/zij zich iets sterker te voelen in de ouderlijke rol, net omdat de vrijwilliger ook hem/haar een duwtje in de rug geeft en ondersteuning biedt bij bv. het lezen en rekenen. Ook hier maakt de taalbarrière dat 2 ouders ‘niet akkoord’ gaan met dit item. Dit wordt ook opgegeven door 3 vrijwilligers.

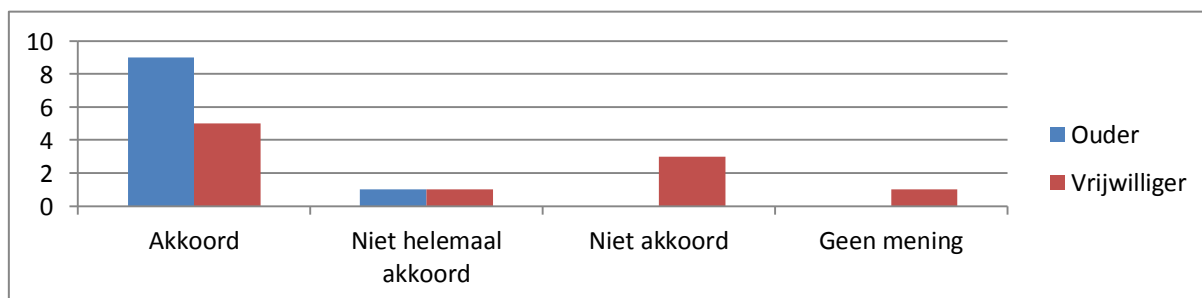
Overtuigingsdimensie – vraag 3: peilt naar het geloof van de ouder in zichzelf en zijn/haar rol.

Besluit

De onderzoeksresultaten hier bekomen, laten zien dat de 3 items, gerelateerd aan de overtuigingsdimensie, eerder matig worden ervaren door zowel de ondervraagde ouders als vrijwilligers. Dat de vrijwilliger met de ouder communiceert over zijn/haar mogelijkheden met het kind, wordt het meest positief ervaren. Verscheidene respondenten voelen zich ook hier terug geremd in het vinden van communicatiemogelijkheden door de beleving van een taalbarrière.

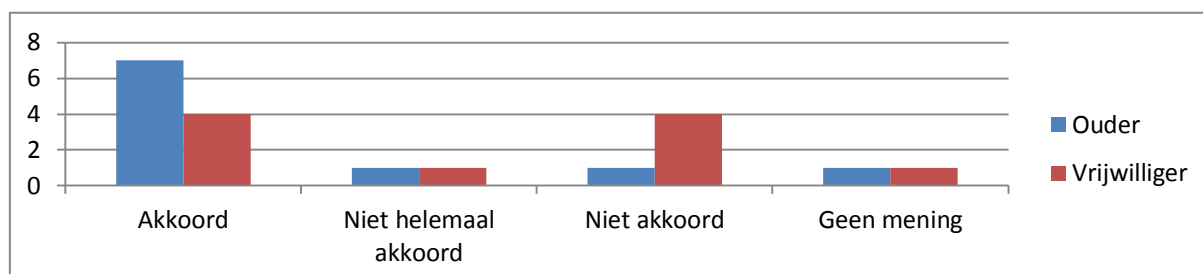
3.4.6 *Competentiedimensie*

Op één ouder na rapporteert elke ouder dat hen wordt aangegeven hoe het kind best wordt ondersteund bij het maken van huiswerk. 1 Ouder meldt de vrijwilliger niet volledig te begrijpen, terwijl het kind veel communicatiever met de begeleider is. Zo'n 5 vrijwilligers zijn het ermee eens dat ze de ouder voldoende duiding geven hoe het kind te ondersteunen bij het huiswerk. Daarbij ondervindt 1 vrijwilliger moeilijkheden, vooral m.b.t. taal oefeningen. Terug vormt de taalbarrière hier het probleem. Een vrijwilliger die 'niet akkoord' markeert op dit item, vermeld wel dat dit eens het proberen waard is.

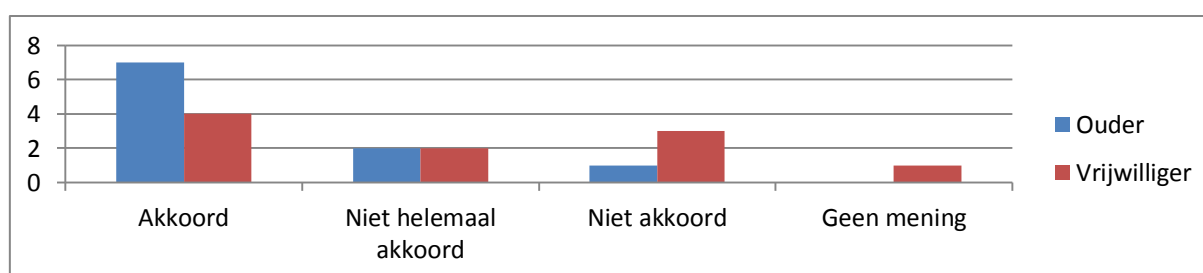
Competentiedimensie – vraag 1: peilt naar het voortonen van ondersteunen tussen vrijwilliger en ouder.

Een 7- tal ouders melden dat ze, tijdens de ondersteuning, worden gecompimenteerd. Zo'n 4 vrijwilligers zijn het daarmee eens. 1 Vrijwilliger voelt zich echter geremd om uiting te geven aan het complimenteren van de ouder, hoofdzakelijk door het ervaren van de taalbarrière. Daarenboven onderlijnt een andere vrijwilliger ook het belang van de Nederlands taal.

Competentiedimensie – vraag 2: peilt naar het complimenteren van de ouder door de vrijwilliger.

Er wordt door 7 van de 10 ouders toegegeven dat ze, sinds de ondersteuning, het kind zelf meer bijstaan bij het huiswerk. De ouder die ‘niet helemaal akkoord’ markeert, hielp het kind reeds vóór de komst van de vrijwilliger. Wel is duidelijk dat in dit gezin de communicatie met het kind nu vlotter verloopt. Onderling gaan ouder en kind ook meer communiceren in het Nederlands i.p.v. het Turks (moedertaal) waardoor de ouder ook meer vertrouwd wordt met het Nederlands. Een 4- tal vrijwilligers beamen een verschil in de hulp van de ouder bij het huiswerk van het kind. Het maken van een inschatting omtrent is niet voor elke vrijwilliger even evident.

Competentiedimensie – vraag 3: peilt naar de ondersteuning van het kind door de ouder.

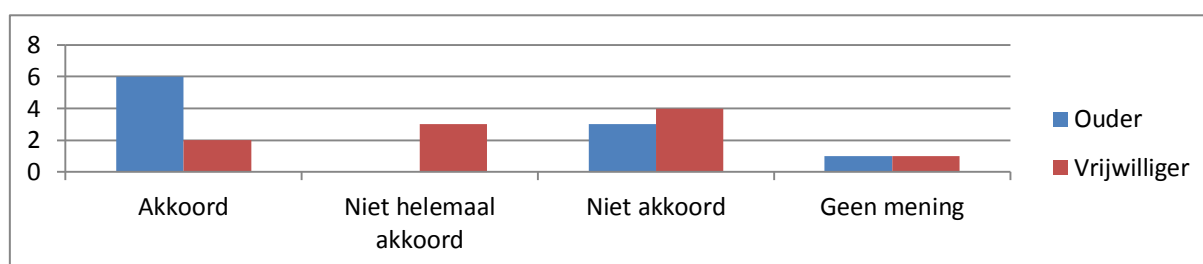
Besluit

De competentiedimensie scoort matig tot goed bij de ondervraagde ouders en vrijwillgers. De ouders ervaren de 3 vraagstellingen beduidend positiever. Het thema omtrent het aanleren aan de

ouder hoe het kind te helpen met het huiswerk, wordt het meest positief ervaren. Een taalbarrière wordt door verscheidene respondenten benoemd als remmende factor binnen de ondersteuning.

3.4.7 Gedragsdimensie

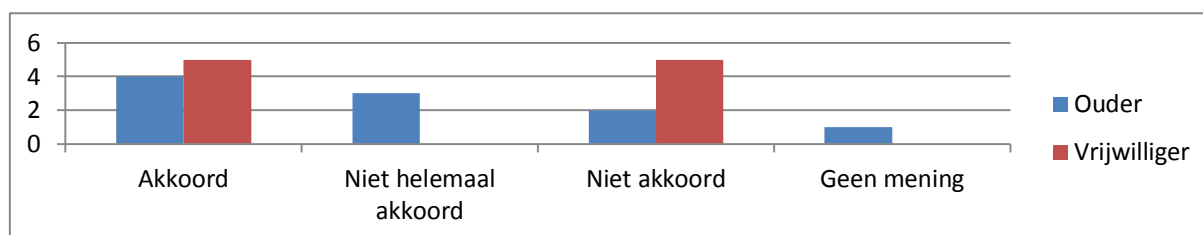
Het belonen van het kind als interactie op het maken van taken, komt volgens zo'n 6 ouders aan bod tijdens de ondersteuning. De speltheek en evenementen, georganiseerd door Uilenspel vzw, worden als voorbeelden van beloning aangehaald door een ouder. Bij deze twee externe activiteiten is tevens de vrijwilliger in kwestie present. 2 Vrijwilligers zijn de mening toegedaan dat zij de ouder daadwerkelijk leren belonen. Verder tracht 1 vrijwilliger dit eerder onrechtstreeks te realiseren, dit door het kind zélf te belonen en op die manier hoopt dat de ouder meekijkt en leert. Een andere vrijwilliger beloont eveneens (bv. stickers, cadeautjes bij een goed rapport, uitstapje naar het zwembad) maar het doel hier is niet expliciet de ouder iets bijleren omtrent. Een andere vrijwilliger brengt zowel aan ouder als kind over dat kennis op zich belonend werkt. De taalbarrière leidt ertoe dat 1 vrijwilliger moeilijkheden ondervindt om uiting te geven aan 'het leren belonen'. Een andere vrijwilliger, die het principe van belonen niet aanleert, duidt op het feit dat dit misschien het proberen waard is. Een 3-tal ouders waren reeds voor de ondersteuning bekend met de positieve invloed van het 'belonen', enerzijds door zelfervaring (bv. bij het geven van cadeautjes), anderzijds door de school van het kind (bv. werken met stempels).

Gedragsdimensie – vraag 1: peilt naar het leren belonen van de ouder door vrijwilliger.

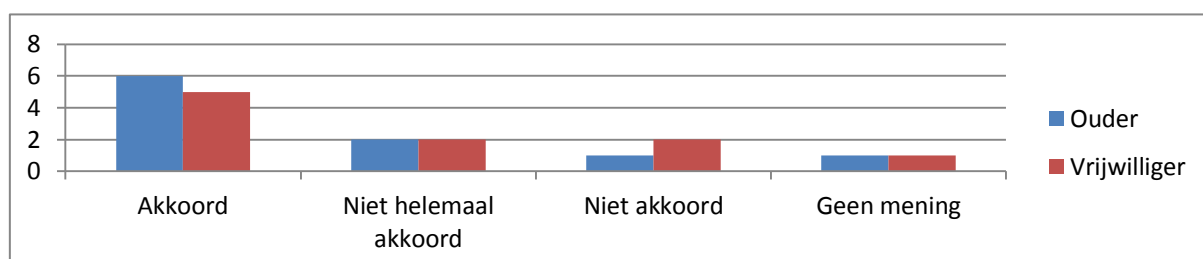
Het overgrote deel van de ouders weet, deels uit eigen ervaring, dat er best een rustige werkomgeving voor het kind gecreëerd wordt bij het maken van de huistaken. Zo'n 4-tal ouders gaven aan dat zij door de vrijwilliger omtrent geïnstrueerd worden. Dit laatste wordt bevestigd door 5 vrijwilligers, waarbij 1 vrijwilliger ook wel de nadruk legt op het zelfbesef van de ouder.

Een 5-tal andere vrijwilligers zijn het er niet mee eens dat de ouder nu beter weet wat een rustige werkomgeving inhoudt. Van deze 4 vrijwilligers omschrijft 1 vrijwilliger de omringende drukte van andere gezinsleden die overheerst waardoor een goede concentratie in het gedrang komt. Een andere vrijwilliger vermeldt dat er geen rustige werkplek is in huis, maar toch dat ouders de moeite doen om de volumeknop van de televisie terug te draaien.

Gedragdimensie – vraag 2: peilt naar het inzicht van de ouder betreffende een rustige werkomgeving.

Tijdens de huisstaakondersteuning van het kind worden ouders uitgenodigd om mee te doen. Dit wordt althans zo ervaren door 6 ouders. Volgens 1 ouder wordt daarbij niet enkel het hele gezin maar ook familieleden (neven en nichten) betrokken. Zo'n 5 vrijwilligers beamen dit, al geeft 1 vrijwilliger aan dat de ouder eerder af en toe wordt uitgenodigd. Zo'n 2 ouders gaan 'niet helemaal akkoord' met dit item. Hier is enerzijds de beleving van een taalbarrière een grote hinderpaal, wat tevens 1 van de vrijwilligers aangeeft, maar anderzijds ook het feit dat de leerstof destijds bij de ouder op een andere manier werd aangeleerd. In een ander gezin ervaart de ouder dat niet zij, maar wel de andere familieleden (neven en nichten), die enkele appartementen verdiepingen lager wonen, uitgenodigd worden om mee te doen met de vrijwilliger en het te ondersteunen kind in kwestie. Tot slot is 1 vrijwilliger de mening toegedaan dat de ouder, sedert het begin van de ondersteuning, automatisch neigt om mee te doen en dit uitnodigen overbodig maakt.

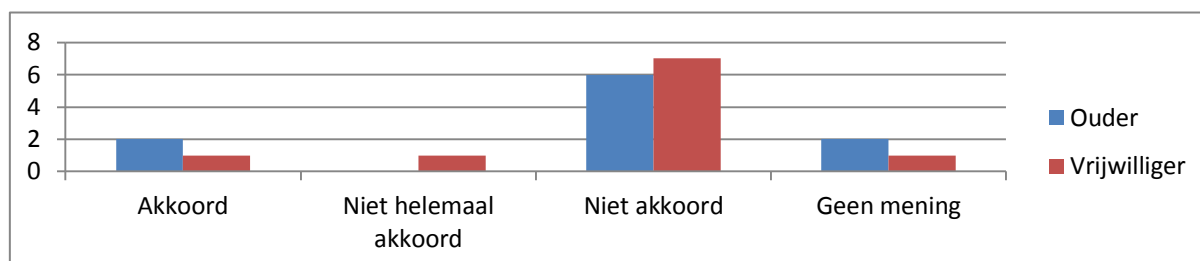
Gedragdimensie – vraag 3: peilt naar het uitnodigen van de ouder door de vrijwilliger gedurende de ondersteuning.

Besluit

Duidelijk is dat de vrijwilliger pogt de ouder iets bij te leren omtrent het principe van het leren belonen van het kind. Althans, dit wordt positief ervaren door de ondervraagde ouders. De 2 overige items, namelijk wat een rustige werkplaats veronderstelt en de uitnodiging tot deelname van de ouder gedurende de ondersteuning, scoren matig bij zowel de ondervraagde ouders als vrijwilligers. Vooral de zelfkennis van de ouder wordt gerelateerd aan het beantwoorden van de items, net zoals een taalbarrière.

3.4.8 Tijdsdimensie

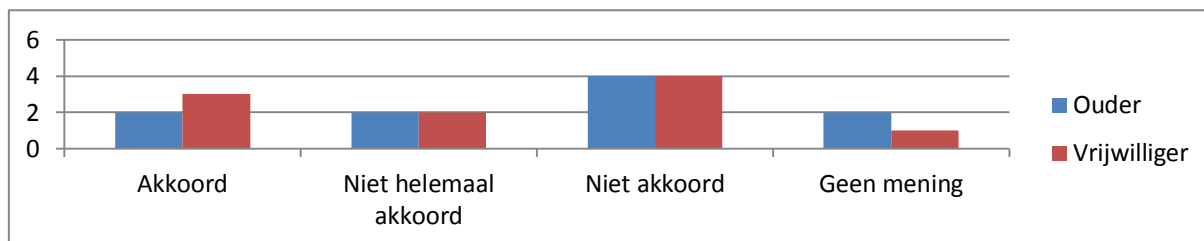
Het aanreiken van tips en tricks om als ouder te leren plannen, komt minder aan bod tijdens de ondersteuning. Slechts 2 ouders geven aan daaromtrent iets bij te leren. Tevens rapporteert één ouder dat hij/zij in staat is om zelfstandig te organiseren. Meer dan de helft van de vrijwilligers beamen dat dit niet of nauwelijks aan bod komt. 1 Vrijwilliger wijst dit toe aan een taalbarrière, een andere vrijwilliger reageert eerder nieuwsgierig en vindt het aanleren van tijdsorganisatie aan de ouders het proberen waard.

Tijdsdimensie – vraag 1: peilt naar de communicatie tussen ouder en vrijwilliger betreffende een tijdsplanning.

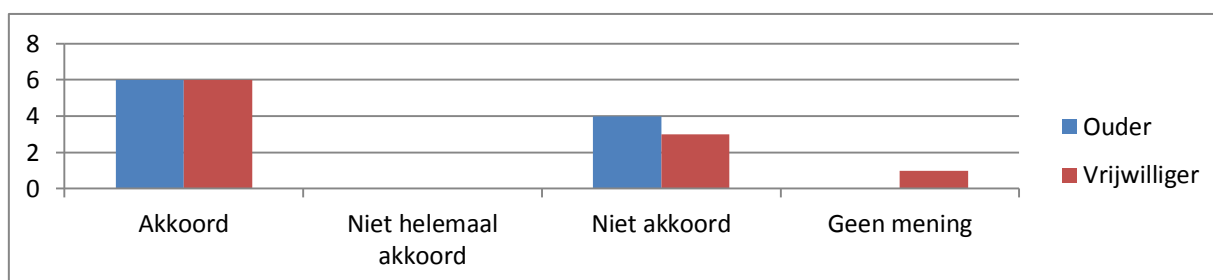
Duidelijk is dat het merendeel van de ouders, reeds voor de komst van de vrijwilliger, de oudercontacten bijwoonden en daar geen externe aanmoediging voor nodig hebben. Wel zijn 2 ouders ervan overtuigd dat ze, sinds de ondersteuning, meer tijd hiervoor vrijmaken. De resultaten bij de ondervraagde vrijwilligers zijn vrij overeenkomstig met die van de ouders. Een 3-tal vrijwilligers zijn ervan overtuigd dat de ouder, waar hij/zij langsgaat, nu meer tijd maakt om een oudercontact bij te wonen in vergelijking met voor de ondersteuning. Tevens rapporteert 1 vrijwilliger het belang dat de ouder reeds hechtte aan deze schoolgesprekken. Voor een 2-tal

vrijwilligers is deze inschatting omtrent niet evident. Reden is dat ze geen beeld hebben omtrent de deelname aan de oudercontacten vóór de ondersteuning. Wel geven beiden aan dat de ouder sedert de ondersteuning, alvast wel de oudercontacten bijwoont.

Tijdsdimensie – vraag 2: peilt naar de bijgewonen oudercontacten van de ouder.

Een groot deel van de ouders, meer specifiek 6 ouders, duiden door de vrijwilligers te worden aangemoedigd tot deelname aan activiteiten buitenshuis (bv. bibliotheek, speltheek, enz.) Tevens worden ze ertoe aangezet om op zoek te gaan naar een vrije tijdsbesteding voor het kind. Dit wordt ook zo ervaren door 6 vrijwilligers, waarbij 1 vrijwilliger aanvult dat hij/zij ofwel meedeelt wanneer er waar welke activiteiten gepland zijn of hij/zij neemt het gezin gewoonweg mee op sleeptouw. Een aanmoediging houdt niet onmiddellijk in dat een ouder hier effectief op ingaat. Zo rapporteert 1 ouder dat zij wel informatie van de vrijwilliger vergaart maar er weinig gebruik van maakt. Dit wordt beaamd door 1 vrijwilliger. Een 3-tal andere ouders geven aan dat zij zelf reeds tijd investeerden in het organiseren van activiteiten met het kind. Opnieuw benoemt 1 vrijwilliger de beleving van een taalbarrière als drempel om hiermee aan de slag te gaan.

Tijdsdimensie – vraag 3: peilt naar de communicatie tussen ouder en vrijwilliger betreffende activiteiten buitenshuis.

Besluit

Er wordt door de vrijwilliger, weinig tot geen aandacht besteed in het aanreiken van een tijdsplanning voor de ouder. Wel wordt het merendeel van de ondervraagde ouders aangemoedigd tot activiteiten buitenshuis. Betreffende het bijwonen van oudercontacten, zijn er slechts enkele ouders en vrijwilligers die hierin een verandering waarnemen. De focus op de tijdsdimensie, tijdens de ondersteuning door vrijwilligers, is dus eerder beperkt.

3.5 Discussie

De ontplooiingskansen van het kind nemen toe, naarmate de ouders zich engageren tot grotere betrokkenheid bij het schoolgaan. (Desforges & Abouchaar, 2003; Zedan, 2011) Met dit algemeen uitgangspunt zijn alle respondenten – zowel ouders als vrijwilligers – het eens. Eén van de respondenten – een vrijwilliger – duidt specifiek de stimulans van de ouder op het leergedrag van het kind, meer in de zin van Cotton & Wikelund (1989), dat verrijkende en educatieve activiteiten in de natuurlijke thuisomgeving positieve effecten afstralen op het kind. Op termijn leidt deze betrokkenheid voor het kind tot meer slaagkansen in het onderwijs, een betere studiehouding, meer welbehagen maar ook naar een toenemend vertrouwen en tevredenheid van ouders in hun ouderlijke rol. Uiteindelijk kan dit resulteren in een positieve succesfactor voor de toekomstige sociaal- economische welvaart van het kind. (Hango, 2007)

Het uitgevoerde onderzoek toont aan dat de organisatie ‘Uilenspel vzw’ tevens bijdraagt in de groei naar meer ouderbetrokkenheid, vastgesteld in die gezinnen waar hun vrijwilligers langsgaan. Het hanteren van het model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg laat ons toe om in deze gezinnen een aantal veranderingen waar te nemen voor elke van de 7 verschillende dimensies van ouderbetrokkenheid, gedurende de begeleidingsperiode door de vrijwilligers. (Boeraeve & Van Rijn, 2010)

Op het niveau van de kennisdimensie reageren ouders zeer positief. Ze geven aan dat de langskomende vrijwilliger gemakkelijk in communicatie treedt omtrent schoolse materies, oa. uitleg over het gebruik van de schoolagenda en de lespakketten die het kind volgt. Vastgesteld

wordt dat ouders zich gaandeweg ook effectief meer interesseren, hun kennis daarbij toeneemt en zo ook meer betrokkenheid vertonen. Deze communicatie die groeit tussen vrijwilliger en ouder bewerkstelligt tevens een positieve beweging op het vlak van de emotionele dimensie. Ouders vinden dat de vrijwilliger een luisterend oor heeft naar oa. wanneer zij enerzijds vertellen over schoolse problematieken met betrekking tot het kind, of anderzijds omtrent hun vragen betreffende de rechtstreekse ouderrelatie met datgene wat er op school gebeurt. Zij voelen daarbij de aanmoediging om zich meer betrokken op te stellen. Boeraeve & Van Rijn (2010) stelt dat de graad van betrokkenheid in de relatie van de ouder tot de school een essentiële rol speelt binnen het schooltraject van het kind. Wat betreft het competentie-vermogen, duiden ouders er op vooruit te gaan. Er wordt aangegeven dat door de vrijwilliger voldoende tijd wordt vrij gemaakt om de ouder zelf te instrueren hoe hij/zij aan de slag kan gaan met zijn/haar kind om oa. de schooltaken (huiswerk) te begeleiden. Door deze feedback weten ouders zich ook assertiever op te stellen tegenover het kind. Het kunnen helpen geeft hen een meerwaarde waardoor de betrokkenheid ook hier groeit. Bij de rationele dimensie wordt voldoende tijd gecreëerd om de ouders het belang van hun betrokkenheid, bij het schoolproces van het kind, te duiden. Evenzeer beschikken ouders over voldoende zelfbewustzijn om het belang van het onderwijs en hun betrokkenheid erbij te onderkennen. De beleving van een communicatiedrempel tussen ouder en vrijwilliger, als het resultaat van een taalbarrière, zorgt ervoor dat bepaalde zaken, o.a. de voordelen van ouderbetrokkenheid, net minder aan bod gebracht worden tijdens de ondersteuning. Ouders ondervinden ook gaandeweg wat ze kunnen ondernemen aan verrijkende activiteiten om het schooltraject van zijn/haar kind vlot te laten verlopen. De inzet hiertoe doet het geloof in de eigen ouderlijke rol toenemen. De overtuiging dat ouderbetrokkenheid effectief een verschil maakt, groeit. Dit is een associatie die Desforges & Abouchaar (2003) volgen. Anderzijds, blijft in sommige gezinnen de onzekerheid van de ouder de bovenhand hebben. Duidelijk is dat de ouders, op vlak van de overtuigingsdimensie een aantal zaken worden bijgebracht. Op niveau van de gedragsdimensie voelen ouders wijzigingen in hun gedrag tegenover het kind. Vooral het meewerken met de vrijwilliger en het kind, gedurende de ondersteuning, bevorderen de betrokkenheid. De inspanningen van de vrijwilliger, tot het aanzetten van de ouder in het belonen

van het kind, wordt hierbij eerder als gering ervaren. Deze lijn kan doorgetrokken worden in het overbrengen van de positieve aspecten tot het creëren van een rustige werkplaats voor het kind. Rekening moet gehouden worden met de betekenis en waarde die de ouder hieraan hecht. Wat de vrijwilliger als ‘rustig’ omschrijft is per definitie niet hetzelfde als wat de ouder hieronder verstaat.

De vrijwilligers zijn matiger in hun beoordeling, alhoewel zij toch opmerken dat ouders vooruitgang boeken in de ouderbetrokkenheid, afgetoetst aan deze 7 dimensies. Een taalbarrière die zich bij diverse gezinnen manifesteert tussen de (allochtone) ouder en de vrijwilliger leidt tot minder comfortabele situaties, waardoor de vrijwilliger zich eerder geremd voelt. Communicatie, noodzakelijk om de ouders een comfortgevoel te geven bij het aanwakkeren van hun betrokkenheid, wordt hier duidelijk afgeremd. De vrijwilligers merken ook op dat in diverse gezinnen reeds voldoende kennis omtrent schoolse materie aanwezig is en/of ouders ook uit eigen opgedane ervaring een aantal inspanningen leveren in de ondersteuning van het schoolgaande kind. Deze graad van “zelfredzaamheid”, reeds aanwezig voor de komst van de vrijwilliger, duidt tevens op de betrokken opstelling van de ouder. Bandura (1997) omschrijft deze perceptie en het vertrouwen in de ouderlijke rol als ‘self-efficacy’. De bewustwording van deze zelfeffectiviteit heeft een gradueel gevolg op een grotere ouderbetrokkenheid.

Bij de tijdsdimensie wordt door beide respondenten – ouders als vrijwilliger – negatief geantwoord op de vraagstellingen. Hier wordt minder over gecommuniceerd met elkaar. Enkel de communicatie omtrent de mogelijke activiteiten die de ouder kan ondernemen met het kind komt positief aan bod.

Opvallend is dat uit dit onderzoek blijkt dat er bij de ondersteuning van de ouder zich toch een aantal minimale voorwaarden opdringen om positieve veranderingen op vlak van de ouderbetrokkenheid teweeg te brengen. Eén voorwaarde betreft het aspect taal. Van het totaal aantal gezinnen, die zich via Uilenspel vzw in een begeleidingstraject bevinden, zijn +/- 90% van de gezinnen van vreemde origine. Nochtans richt de organisatie zich met zijn dienstverlening niet expliciet naar dergelijke bevolkingsgroep. (Persoonlijke communicatie, maart 6, 2014) De

deelnemende ouders in dit onderzoek zijn echter allen van vreemde origine, waarvan het merendeel eerder beperkt Nederlands spreken. De vrijwilliger beheerst op zijn beurt de Nederlandse taal, maar niet de moedertaal van de ouder. Gevolg is dat de vrijwilliger zich minder bekwaam en comfortabel voelt om in communicatie te treden tegenover de ouder over schoolse materies. Het betrekken of stimuleren van ouders binnen de ondersteuning die de vrijwilliger aan het kind biedt, wordt op die manier deels belemmerd. Bij de ouders, die wel een basiskennis Nederlands bezitten, valt op dat er beduidend meer gecommuniceerd wordt, welk op zijn beurt leidt tot een positievere evaluatie. Een tweede voorwaarde heeft enerzijds betrekking op de tijd en ruimte die de vrijwilliger vrij maakt om met de ouder te communiceren en anderzijds op de mate waarop de ouder het toelaat om met hem in communicatie te treden. Bij het onderzoek wordt vastgesteld dat beiden een eerdere schroom toegegeven “onvoldoende capabel te zijn”, welke hen ervan weerhoudt om in interactie met elkaar te treden over schoolse materie. De overtuiging en perceptie van beide actoren, die een rol spelen binnen de ondersteuning, vormen een derde voorwaarde. Ouders met een andere overtuiging, waarden, normen en een verschil wat betreft mogelijkheden en capaciteiten hebben nood aan externe begeleiding zodat ze zichzelf leren positioneren als rolmodel voor hun kind. (Desforges & Abouchaar, 2003; Barnay & McNelly, 2009; Carter-Wall & Whitfield 2012) Belangrijk daarbij is dat de vrijwilliger, als ondersteuner, geen Westers rolmodel opdringt, maar voldoende rekening houdt met de etnische achtergrond van de ouders.

Laatste voorwaarde vormt een beperking op het gevoerde onderzoek. Culturele factoren, net zoals economische en sociale factoren, spelen een rol in de ontwikkeling tot ouderbetrokkenheid. Bijvoorbeeld, een gezin in minder gunstige omstandigheden, kan aanleiding zijn tot het minder beschikken over mentale en/of financiële ruimte om het kind te ondersteunen in het schoolproces. Volgens Zedan (2011) kan dit een rechtstreekse impact hebben op bedenkingen die ouders zich stellen omtrent de noodzaak tot ouderbetrokkenheid en hun uiteindelijke beslissing hierin actief een rol te spelen. Onderzoek hiernaar kan bijkomend belangrijk materiaal opleveren.

Tot slot moet men ook de vraag durven stellen in hoeverre het 'vrijwillige' aspect binnen de dienstverlening een rol speelt. Kunnen betalende diensten voor huiswerkbegeleiding net meer of minder engagement ontwikkelen om verandering op het vlak van de ouderbetrokkenheid teweeg te brengen?

Algemeen besluit

Ouderbetrokkenheid kan niet gevat worden in een eenduidige definitie. Het is een multidimensioneel concept toepasbaar op 3 verschillende niveau's. De ouderbetrokkenheid komt tot stand in een rechtstreekse relatie tussen ouder en school, in de ondersteuning bij het leergedrag van het kind in de natuurlijke thuisomgeving en in de communicatie omtrent het leergedrag van het kind met de school. (Hoover- Dempsey & Sandler, 1997; Verhoeven et al., 2003) Naargelang het niveau en de benadering vanuit de diverse gezichtsvelden, verschillen de activiteiten waarin ouders hun betrokkenheid kunnen vorm geven. Op elk niveau impliceert de betrokkenheid een directe en/of indirecte bijdrage aan de educatie van het kind. (Zedan, 2011) Vooral op het niveau waar ouders interesse tonen in het schoolgaande kind en het leergedrag in de natuurlijke thuisomgeving mee begeleiden, worden positieve invloeden bij het kind erkend. (Cotton & Wikelund, 1989) Deze vormen op termijn een succesfactor voor de toekomstig sociaal-economische welvaart van het kind. (Hango, 2007)

Hedendaagse studies wijzen op de evenwaardige rol die moeder en vader opnemen. (Tan & Goldberg, 2009) Het belang van de ouderlijke rol wordt door elke respondent in dit onderzoek erkend. Eerder onderzoek wijst uit dat niet elke ouder het 'betrokken zijn' als evidentie of een gemakkelijke taak ervaart. Het uitbouwen van diensten voor huiswerkbegeleiding laat toe dat ouders ondersteund en geïnformeerd worden, bovendien voorziet men hen van de nodige trajectbegeleiding. (Desforges & Abouchaar, 2003; Barnay & McNelly, 2009; Carter-Wall & Whitfield 2012)

Uilenspel vzw, de in deze case onderzochte huiswerkbegeleidingsdienst voor kinderen uit kansarme gezinnen, levert een positieve bijdrage tot groei naar meer ouderbetrokkenheid. Aan de hand van het model van Silvie Samaey en Nicole Vettenburg (Boeraeve & Van Rijn, 2010), waar een kader van 7 dimensies van ouderbetrokkenheid wordt aangereikt, is duidelijk dat ouders meerdere positieve effecten waarnemen door de ondersteuning van een vrijwilliger, geëngageerd door Uilenspel vzw. Vooral de communicatie die groeit tussen vrijwilliger en ouder, als de

begeleiding door de vrijwilliger van de ouder bij het schooltraject van het kind, worden positief onthaald. Dit komt vooral tot uiting op het vlak van de kennisdimensie, de emotionele dimensie en de competentiedimensie. Verscheidene vrijwilligers beamen het positieve effect, al is hun beoordeling gematigder dan dit van de ouders. Een taalbarrière wordt aangegeven als voorname oorzaak die het inschatten van situaties bij de ondersteuning bemoeilijkt. Daarnaast speelt ook de reeds eerder opgedane ervaring of capabiliteit bij de ouder een rol in de groei naar meer ouderbetrokkenheid. De ruimte om tijd vrij te maken in het begeleiden van de ouder naar meer structuur en planning – tijdsdimensie – komt in het begeleidingstraject van het kind tussen vrijwilliger en ouder minder aan bod. Ook vooruitgang in de overige dimensies – overtuigings-, gedrags- en rationele dimensie – wordt minder positief geïdentificeerd. Er ontwikkelen zich op dit vlak, binnen een paar gezinnen, beperkt veranderingen door de enkele inspanningen die vrijwilligers en bijgevolg ook de ouders leveren.

Door hun impact op de persoonlijke ontwikkeling, leerprestaties en werkhouding van kinderen, streven dergelijke begeleidingsdiensten naar meer gelijke onderwijskansen. Ze beogen om jongeren opnieuw voeling te geven met kwaliteitsvolle leermogelijkheden. (Bae et al., 2009; Hatchuel Tabernik & Associates, 2004, Weiss et al., 2009) Uit het onderzoek blijkt, als men positieve stimuli wil bereiken, hier inherent het invullen van een aantal minimale voorwaarden aan verbonden zijn, enerzijds van de diensten die huiswerkbegeleiding aanbieden, maar anderzijds ook van de ouders die zich engageren. Deze voorwaarden kunnen omschreven worden als de taalvaardigheid, de ruimte en de tijd welke wordt vrijgemaakt om de ouder iets bij te brengen, de graad waarin de ouder het toelaat te interfereren, als het in rekening brengen van de ervaring en kennis van beide actoren.

Bibliografie

- Altschul, I. (2011). Parental involvement and the academic achievement of Mexican American youths: What kinds of involvement in youths' education matter most? *Social Work Research*, 35(3), 159-170.
- Arnold, D. H., Zeljo A., Doctoroff, G.L, & Ortiz, C. (2008). Parent involvement in preschool: Predictors and the relation of involvement to preliteracy development. *School Psychology Review*, 37(1), 74-90.
- Bae, S., Oh, H., Kim, H., Lee, C., & Oh, B. (2009). The impact of after-school programs on educational equality and private tutoring expenses. *Asia Pacific Educ*, 11, 349–361. doi:10.1007/s12564-010-9088-y
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215. doi:10.1037//0033-295X.84.2.191
- Barnard, W. M. (2004). Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Child and Youth Services Review*, 26, 39–62. doi:10.1016/j.chilyouth.2003.11.002.
- Barnyak, N. C., & McNelly, T. , A. (2009). An Urban School District's Parent Involvement: A Study of Teachers' and Administrators' Beliefs and Practices. *The School Community Journal*, 19(1), 33-58.
- Boeraeve, A., & Van Rijn, M. (2010). Werken aan ouderbetrokkenheid op school: 7 dimensies als leidraad voor een succesvolle aanpak. *Welwijs*, 21, 23-25. Verkregen via: http://www.kruispuntmi.be/sites/default/files/bestanden/documenten/document_ouderbetrokkenheid_welwijs.pdf
- Chavkin, N., & Williams, D. (1993). Minority parents and the elementary school: Attitudes and practices. In N. Chavkin (Eds.), *Families and schools in a pluralistic society* (pp. 77–84). Albany, NY: New York Press. Verkregen via <http://books.google.be/>

books?id=LeZXVVuhpAUC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Cooper, C. R., Cooper, R. G., Azmitia, M., Chavira, G., & Gullatt, Y. (2002). Bridging multiple worlds: How African American and Latino youth in academic outreach programs navigate math pathways to college. *Applied Developmental Science*, 6(2), 73-87. Verkregen via <http://www.bridgingworlds.org/pdfs/paper5.pdf>

Cotton, K., & Wikelund, K. R. (1989). *Parent involvement in education*. (Close-Up #6). Verkregen via <http://educationnorthwest.org/sites/default/files/parent-involvement-in-education.pdf>

Desforges, C., & Abouchar, A. (2003). *The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment: A Literature Review*. (Report No. 433). Verkregen via http://bgfl.org/bgfl/custom/files_uploaded/uploaded_resources/18617/Desforges.pdf

Epstein, J. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76, 701-711. Verkregen via <http://www.jstor.org/stable/20405436>

Green, C.L., Walker, J.M.T., Hoover-Dempsey, K.V., & Sandler, H.M. (2007). Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement. *Journal of Educational Psychology*, 99(3), 532-544. doi: 10.1037/0022-0663.99.5.532

Grolnick, W. S., & Slowiaczek, M. L. (1994). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and organizational model. *Child Development*, 65(1), 237-252. Verkregen via http://www.researchgate.net/profile/Wendy_Grolnick/publication/227687012_Parents%27_Involvement_in_Children%27s_Schooling_A_Multidimensional_Conceptualization_and_Motivational_Model/links/0c96051866cd5bf381000000.pdf

- Hango, D. (2007). Parental investment in childhood and educational qualifications: Can greater parental involvement mediate the effects of socioeconomic disadvantage? *Social Science Research*, 36, 1371–1390. doi:10.1016/j.ssresearch.2007.01.005.
- Hartas, D. (2012). Inequality and the home learning environment: Predictions about seven-year-olds' language and literacy. *British Educational Research Journal*, 38(5), 859–879. doi:10.1080/01411926.2011.588315
- Hatchuel Tabernik & Associates. (2004). Joyce Epstein's Typology. Types of Parent Involvement in Education. [PowerPoint slides]. Verkregen via <http://cscinnovation.org/wp-content/uploads/2012/09/Epsteins-Typology-of-Parent-Involvement.pdf>
- Hoover- Dempsey, K. V., & Sandler, H. M. (1997). Why do parents become involved in their children's education? *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42. doi:10.3102/00346543067001003
- Hoover- Dempsey, K. V., Walker, M. T., Sandler, H. M., Whetsel, D., Green, C. L., Wilkins, A. S., & Closson, K. (2005). Why do parents become involved? Research findings and implications. *The Elementary School Journal*, 106(2), 105-130.
- Hornby, G., & Witte, C. (2010). Parent Involvement in Rural Elementary Schools in New Zealand: A Survey. *J Child Fam Stud*, 19, 771-777. doi:10.1007/s10826-010-9368-5
- Human capital research collaborative (n.d.). *Child-Parent Center Fact Briefs Parent Involvement*. *Child-Parent Center Fact Briefs. Parent Involvement*. Verkregen via https://search.newyorkfed.org/hcrc_search/search?text=Child-Parent+Center+Fact+Briefs+Parent+Involvement+Child-Parent+Center+Fact+Briefs
- Huntsinger, C. S., & Jose, P. E. (2009). Parental involvement in children's schooling: Different meanings in different cultures. *Early Childhood Research Quarterly*, 24, 398–410. doi:10.1016/j.ecresq.2009.07.006.

- Jeynes, W. H. (2005). A meta-analysis of the relation of parental involvement to urban elementary school student academic achievement. *Urban Education*, 40, 237–269. doi: 10.1177/0042085905274540
- Lee, J. S., & Bowen, N. K. (2006). Parent involvement, cultural capital, and the achievement gap among elementary school children. *American Educational Research Journal*, 43, 193–218. doi: 10.3102/00028312043002193
- Lopez, G. R., Scribner, J. D., & Mahitivanichcha, K. (2001). Redefining parental involvement: Lesson's from high-performing migrant-impacted schools. *American Educational Research Journal*, 38(2), 253-288. Verkregen via http://www.academia.edu/3203423/Redefining_parental_involvement_Lessons_from_high-performing_migrant-impacted_schools
- Ma, X., Shen, J., & Krenn, H. Y. (2014). The relationship between parental involvement and adequate yearly progress among urban, suburban, and rural schools. *School Effectiveness and School Improvement: An International Journal of Research. Policy and Practice*, 25(4), 629-650. doi:10.1080/09243453.2013.862281
- McNeal, R.B. (1999). Parental involvement as social capital: Differential effectiveness on science achievement, truancy, and dropping out. *Social Forces*, 78(1), 117-144.
- Naidoo, L. (2009). Developing social inclusion through after-school homework tutoring: a study of African refugee students in Greater Western Sydney. *British Journal of Sociology of Education*, 30(3), 261-273. doi:10.1080/01425690902812547
- National Parent Teacher Association (1998). *National standards for parent/family involvement programs*. Verkregen via <http://www.pta.org/parentinvolvement/standards/pfistand.asp>
- Steunpunt sociaal- cultureel volwassenwerk (n.d.). *Werken aan interculturele competentie*. Verkregen via <http://www.socius.be/Werken+aan+interculturele+competentie>

- Tan, E. T., & Goldberg, W. A. (2009). Parental school involvement in relation to children's grades and adaptation to school. *Journal of Applied Developmental Psychology*. 30, 442-453. doi:10.1016/j.appdev.2008.12.023.
- Uilenspel vzw. (2014). *Selectie kinderen en vrijwilligers* (Onuitgegeven manuscript). België, Gent.
- Uilenspel vzw. (2014). *Visietekst ouderbetrokkenheid* (Onuitgegeven manuscript). België, Gent.
- Uilenspel vzw. (2014). *Visietekst vrijwilligersbeleid* (Onuitgegeven manuscript). België, Gent.
- Uilenspel vzw. (n.d.). Geschiedenis. Verkregen December 15, 2014, via <http://uilenspel.vrijwillger.be.preview.dc-projects.be/organisatie>
- Uilenspel vzw. (n.d.). Sponsors. Verkregen December 15, 2014, via <http://uilenspel.vrijwillger.be.preview.dc-projects.be/sponsors>
- Uilenspel vzw. (n.d.). Werking. Verkregen December 15, 2014, via <http://uilenspel.be/werking>
- Van Hove, G., & Claes, L. (2011). *Qualitative Research and Educational Sciences: A Reader about Useful Strategies and Tools*. Pearson Education Limited.
- Verhoeven, J.C., Devos, G., Stassen, K. & Warmoes, V. (2003). *Ouders over scholen*. Antwerpen - Apeldoorn: Garant.
- Weiss, H. B., Little, P. M. D., Bouffard, S. M., Deschenes, S. N., & Malone, H. J. (2009). *The federal role in out-of-school learning: After-school, summer learning, and family involvement as critical learning supports*. Verkregen via <http://www.hfrp.org/publications-resources/browse-our-publications/the-federal-role-in-out-of-school-learning-after-school-summer-learning-and-family-involvement-as-critical-learning-supports>
- Zedan R. (2011). Parent involvement according to education level, socioeconomic situation, and number of family members. *Journal of Educational Enquiry*, 11(1), 13-28. Verkregen via <http://www.cred.unisa.edu.au/jee/Papers/Vol11No1/Zedan.pdf>

Zellman, G.L., & Waterman, J.M. (1998). Understanding the impact of parent school involvement on children's educational outcome. *The Journal of Educational Research*, 91(6), 370-380.

Bijlagen

1. Informatiebrieven

A. Ouders

B. Vrijwilligers

C. Leerkrachten

A. Ouders

Beste ouders,

Ik ben een studente in de Orthopedagogiek aan de Universiteit van Gent. Om mijn diploma te behalen moet ik eerst nog een opdracht maken.

Ik doe mijn opdracht rond Uilenspel. Dit is de organisatie die huiswerkbegeleiding bij jullie aan huis mogelijk maakt.

Bijna elke week komt er een vrijwilliger langs die jullie kind helpt met het huiswerk. Wat mij interesseert is of jullie als ouders ook ondersteund worden door die vrijwilliger.

Voel jij je geroepen?

Wil je graag meewerken aan mijn onderzoek?

Zo ja, dan zou ik binnenkort bij jullie langskomen om een korte vragenlijst af te nemen. Dit kan ook ergens anders wanneer jullie dat wensen. Ik zou de ouder willen bevragen die het meeste aanwezig is als de vrijwilliger langskomt.

Ik ben bereikbaar op het email-adres rietvral@gmail.com

Je kan ook de vrijwilliger op de hoogte brengen, die dan contact opneemt met mij.

Bedankt voor jullie aandacht.

Met vriendelijke groet,

Riet Vral

B. Vrijwilligers

Beste vrijwilligers,

Ik ben een Masterstudente in de Orthopedagogiek aan de Universiteit van Gent. Binnen deze opleiding wordt van mij verwacht dat ik onderzoek voer naar een bepaald thema. Dit moet mijn masterproef vormen.

Mijn masterproef gebeurt in samenwerking met Uilenspel vzw, waar jullie zich allen voor geëngageerd hebben. Het thema waarnaar ik onderzoek zal voeren is de betrokkenheid van Uilenspel- ouders bij de schoolloopbaan van kind(eren).

Uit eigen ondervinding weet ik dat ouders het niet steeds even gemakkelijk hebben, omwille van verschillende redenen, om zich betrokken op te stellen in de schoolloopbaan van hun kind(eren). Het boeit me enorm om te achterhalen of jullie als vrijwilliger iets betekenen voor de ouders, waar jullie wekelijks langsgaan, op vlak van hun betrokkenheid. Hiermee bedoel ik of jullie een aantal dingen aanreiken of hen aanmoedigen waardoor hun betrokkenheid toeneemt.

Natuurlijk heb ik de steun nodig van enkele vrijwilligers, gezinnen en leerkrachten om mijn onderzoek te kunnen uitvoeren en tot een goed einde te brengen. Graag zou ik een aantal ouders bevragen. Binnen elk gezin wordt de ouder die het meest aanwezig is tijdens jullie ondersteuning bevroegd. Ook zou ik jullie als vrijwilliger willen bevragen en de school waar het kind les volgt. Op die manier verkrijg ik informatie uit drie verschillende bronnen en vooral van alle personen die betrokken zijn in de schoolloopbaan van een kind.

De vragenlijst voor de ouders zou thuis afgenomen worden, tenzij zij anders wensen. Jou als vrijwilliger wil ik bevragen aan de hand van een korte online schriftelijke vragenlijst. De periode van afname is februari 2015.

Voel jij je geroepen?

Denk je dat jouw Uilenspel-gezin graag zou meedoen?

Dan mag je de bijgevoegde brief voor ouders zeker en vast doornemen met jouw Uilenspel-gezin zodat zij op de hoogte zijn. Op die manier weten we of de ouders ook bereidt zijn om mee te werken.

Aarzel niet om contact op te nemen met mij als jij en jouw Uilenspel-gezin willen meewerken. Wie meer informatie wenst help ik eveneens graag verder.

Bedankt voor de tijd en moeite, ik kijk alvast uit naar een reactie.

Met vriendelijke groet,

Vral Riet

C. Leerkrachten

Beste leerkracht,

Ik ben een Masterstudente in de Orthopedagogiek aan de Universiteit van Gent. Binnen deze opleiding wordt van mij verwacht dat ik onderzoek voer naar een bepaald thema. Dit moet mijn masterproef vormen.

Mijn masterproef gebeurt in samenwerking met Uilenspel vzw, waar jullie zich allen voor geëngageerd hebben. Het thema waar ik onderzoek naar zal voeren is de betrokkenheid van Uilenspel- ouders bij de schoolloopbaan van hun kind(eren).

Uit eigen ondervinding weet ik dat ouders het niet steeds even gemakkelijk hebben, omwille van verschillende redenen, om zich betrokken op te stellen in de schoolloopbaan van hun kind(eren). Het boeit me enorm om te achterhalen of de vrijwilligers, geëngageerd bij Uilenspel, iets betekenen voor de ouders op vlak van hun betrokkenheid. Hiermee bedoel ik of zij een aantal dingen aanreiken of hen aanmoedigen waardoor hun betrokkenheid toeneemt.

Natuurlijk heb ik de steun nodig van enkele vrijwilligers, gezinnen en leerkrachten om mijn onderzoek te kunnen uitvoeren en tot een goed einde te brengen. Graag zou ik een aantal ouders bevragen. Binnen elk gezin wordt de ouder die het meest aanwezig is bevraged. Ook zou ik de vrijwilligers willen bevragen en de leerkracht waar het kind les bij volgt. Op die manier verkrijg ik informatie uit drie verschillende bronnen en vooral van alle personen die betrokken zijn in de schoolloopbaan van een kind. Het betreft een korte schriftelijke vragenlijst die jullie online kunnen invullen.

Voel jij je geroepen?

Heb je wat tijd om je vrij te maken?

Aarzel dan niet om de vragenlijst in te vullen. Wie meer informatie wenst help ik eveneens graag verder.

Bedankt voor de tijd en moeite, ik kijk alvast uit naar een reactie.

Met vriendelijke groet,

Vral Riet

2. Informed Consent

FACULTEIT PSYCHOLOGIE EN
PEDAGOGISCHE WETENSCHAPPEN

Ik,....., verklaar hierbij vrijwillig deel te nemen aan een onderzoek over Uilenspel vzw.

Het onderzoek kadert in het neerschrijven van een masterproef aan de Universiteit Gent, door Vral Riet, tot het behalen van de graad van Master in de Pedagogische Wetenschappen.

Het doel van het onderzoek is nagaan of Uilenspel vzw bijdraagt aan een ouderbetrokkenheid, gedurende de huiswerkbegeleiding aan huis.

Als methode wordt gebruik gemaakt van een vragenlijst bestaande uit vragen met enkele antwoordopties en de mogelijkheid tot aanvullingen.

Ik ben mij ervan bewust dat de inhoud van de vragenlijst niet wordt doorgegeven aan derden of gebruikt wordt voor andere doeleinden.

Ik heb de informatiebrief ontvangen en ik ben op de hoogte dat bijkomende informatie kan verkregen worden indien gewenst.

Gelezen en goedgekeurd te op/...../.....

Handtekening respondent:

3. Vragenlijsten

A. Ouders

B. Vrijwilligers

C. Leerkrachten

A. Ouders

Onderzoek naar ouderbetrokkenheid

Duid aan wat past en vul aan:

Ik ben:

- moeder
- vader
- andere: stiefvader, stiefmoeder, ...

Ik heb een kind in:

- 3de kleuterklas
- 1ste leerjaar
- 2de leerjaar
- andere: 2de kleuterklas, 3de leerjaar, ...

Ik word geholpen door een vrijwilliger van Uilenspel sinds:

- dit jaar
- vorig jaar
- meer dan 2 jaar geleden

Mijn kind helpen bij zijn schoolwerk vind ik:

- belangrijk
- niet belangrijk
- ik weet niet hoe ik dit moet doen

Opmerking:

.....

.....

.....

1. Kennis

De vrijwilliger praat met mij over schoolse dingen (bv: leerkracht, oudercontact, bij wie ik op school terecht kan met problemen, ...)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

De vrijwilliger toont mij welke dingen mijn kind leert op school (bv. rekenen tot 10)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

De vrijwilliger leert mij werken met de schoolagenda, zo weet ik wat mijn kind gedaan heeft op school (bv: leren rekenen, zwemmen, muziek, ...)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

2. Emotie

De vrijwilliger luistert naar wat ik vertel over mijn kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds de vrijwilliger komt durf ik meer spreken tegen de leerkracht van mijn kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Door de vrijwilliger kijk ik nu positiever naar de school van mijn kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

3. Rationaliteit

De vrijwilliger praat met mij over de voordelen van mijn betrokkenheid (bv: nakijken van de agenda is goed want op die manier kan ik mijn kind opvolgen).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Door de vrijwilliger weet ik beter waarom school belangrijk is.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Door de vrijwilliger weet ik beter waarom het belangrijk is dat ik mijn kind help.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

4. Overtuiging

De vrijwilliger praat met mij over wat ik als ouder kan doen voor mijn kind (bv. agenda nakijken, voorlezen, naar de bibliotheek gaan, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

De vrijwilliger maakt me duidelijk dat mijn kind mijn hulp nodig heeft.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Door de vrijwilliger geloof ik nu meer in mezelf en dat ik mijn kind kan helpen.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

5. Competentie

De vrijwilliger toont voor hoe ik mijn kind kan helpen met huiswerk.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

De vrijwilliger praat met mij over waar ik goed in ben (bv: goed in luisteren, spelen met mijn kind, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Ik durf mijn kind meer helpen met huiswerk sinds de vrijwilliger langskomst.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

6. Gedrag

Door de vrijwilliger leer ik mijn kind belonen (bv. met stickers, spelletjes op de computer, uitstapjes naar de speeltuin, ...)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Door de vrijwilliger weet ik wat een rustige werkplek is voor mijn kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

De vrijwilliger vraagt of ik wil meedoen.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

7. Tijd

De vrijwilliger leert mij middeltjes om te plannen (bv: kalender, agenda, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Door de vrijwilliger maak ik nu meer tijd om naar een oudercontact te gaan.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

De vrijwilliger moedigt me aan om een uitstap te maken met mijn kind (bv: naar de bibliotheek, de speltheek, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

B. Vrijwilligers

Onderzoek naar ouderbetrokkenheid

Duid aan wat past en vul aan:

Als vrijwilliger ondersteun ik een kind in:

- 3de kleuterklas
- 1ste leerjaar
- 2de leerjaar
- andere: 2de kleuterklas, 3de leerjaar, ...

Ik ondersteun dit kind sinds:

- dit jaar
- vorig jaar
- meer dan 2 jaar geleden

Dat een ouder betrokken is bij het schoolwerk van het kind vind ik:

- belangrijk
- niet belangrijk
- ik weet niet hoe ik dit moet doen

Opmerking:

.....

.....

.....

1. Kennis

Ik praat met de ouder over schoolse dingen (bv: leerkracht, oudercontact, bij wie ze op school terecht kunnen met problemen, ...)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik toon de ouder welke dingen het kind leert op school (bv. rekenen tot 10)

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik leer de ouder werken met de schoolagenda zodat de ouder weet wat het kind gedaan heeft op school (bv. leren rekenen, zwemmen, muziek, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

2. Emotie

Ik luister naar wat de ouder vertelt over het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds mijn ondersteuning durft de ouder meer spreken tegen de leerkracht van het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds mijn ondersteuning kijkt de ouder positiever naar de school van het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

3. Rationaliteit

Ik praat met de ouder over de voordelen van zijn/haar betrokkenheid (bv: nakijken van de agenda is goed want op die manier kan hij/zij het kind opvolgen).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds mijn ondersteuning weet de ouder beter waarom school belangrijk is.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds mijn ondersteuning weet de ouder beter waarom het belangrijk is dat hij/zij het kind help.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

4. Overtuiging

Ik praat met de ouder over wat hij/zij als ouder kan doen voor het kind (bv. agenda nakijken, voorlezen, naar de bibliotheek gaan, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik maak de ouder duidelijk dat het kind zijn/haar hulp nodig heeft.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds mijn ondersteuning gelooft de ouder meer in zichzelf en dat hij/zij het kind kan helpen.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

5. Competentie

Ik toon voor hoe de ouder het kind kan helpen met huiswerk.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik praat met de ouder over waar hij/zij goed in is (bv: goed in luisteren, spelen met het kind, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

De ouder durft het kind meer helpen met huiswerk sinds mijn ondersteuning.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

6. Gedrag

Ik leer de ouder om het kind te belonen (bv. met stickers, spelletjes op de computer, uitstapjes naar de speeltuin, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik leer de ouder wat een rustige werkplek is voor het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Ik vraag of de ouder wil meedoen.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

7. Tijd

Ik leer de ouder middeltjes om te plannen (bv: kalender, agenda, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds mijn ondersteuning maakt de ouder meer tijd om naar een oudercontact te gaan.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Ik moedig de ouder aan om een uitstap te maken met het kind (bv: naar de bibliotheek, de spelotheek, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

C. Leerkrachten

Onderzoek naar ouderbetrokkenheid

Duid aan wat past en vul aan:

Ik ben leerkracht in:

- 3de kleuterklas
- 1ste leerjaar
- 2de leerjaar
- andere: 2de kleuterklas, 3de leerjaar, ...

Het kind zit in mijn klas sinds:

- dit jaar
- vorig jaar
- meer dan 2 jaar geleden

Dat een ouder betrokken is bij het schoolwerk van het kind vind ik:

- belangrijk
- niet belangrijk
- ik weet niet hoe ik dit moet doen

Opmerking:

.....

.....

.....

1. Kennis

Sinds het gezin ondersteuning krijgt geeft de ouder meer blijk van kennis omtrent oudercontacten, bij wie ze terecht kunnen op school bij problemen, ...

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt geeft de ouder meer blijk van kennis over de dingen dat het kind leert op school (bv. rekenen tot 10).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt geeft de ouder meer blijk van kennis omtrent de schoolagenda.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

2. Emotie

Sinds de ondersteuning lijkt de ouder meer het gevoel te hebben dat hij/zij gehoord wordt.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt durft de ouder meer in communicatie treden met mij.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt kijkt de ouder positiever naar de school van het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

3. Rationaliteit

Sinds het gezin ondersteuning krijgt kent de ouder beter de voordelen van de betrokkenheid (bv: nakijken van de agenda is goed want op die manier kan hij/zij het kind opvolgen).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter waarom school belangrijk is.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter waarom het belangrijk is dat hij/zij het kind help.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

4. Overtuiging

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder meer wat hij/zij als ouder kan doen voor het kind (bv. agenda nakijken, voorlezen, naar de bibliotheek gaan, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter dat het kind zijn/haar hulp nodig heeft.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt gelooft de ouder meer in zichzelf en dat hij/zij het kind kan helpen.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

5. Competentie

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter hoe hij/zij het kind kan helpen met huiswerk.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter waar hij/zij goed in is (bv: goed in luisteren, spelen met het kind, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt durft de ouder het kind meer helpen met huiswerk.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

6. Gedrag

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder dat hij/zij het kind kan belonen (bv. met stickers, spelletjes op de computer, uitstapjes naar de speeltuin, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt weet de ouder beter wat een rustige werkplek is voor het kind.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

De ouder geeft aan veel meer met het kind bezig te zijn sinds de ondersteuning door een vrijwilliger.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....

.....

.....

7. Tijd

Sinds het gezin ondersteuning krijgt gebruikt de ouder middeljes om te plannen (bv: kalender, agenda, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt woont de ouder meer oudercontacten bij.

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....

Sinds het gezin ondersteuning krijgt maakt de ouder meer uitstappen met het kind (bv: naar de bibliotheek, de spelotheek, ...).

- akkoord
- niet helemaal akkoord
- niet akkoord
- geen mening

Opmerking:

.....
.....
.....